

Hallituksen esitys eduskunnalle Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Japanin välisen strategisen kumppanuussopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi heinäkuussa 2018 Tokiossa allekirjoitetun Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Japanin välisen strategisen kumppanuussopimuksen sekä lain, jolla saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

Japanin kanssa tehty strateginen kumppanuussopimus on sekasopimus, joka sisältää sekä jäsenvaltioiden että Euroopan unionin toimivaltaan kuuluvia määräyksiä. Sopimus muodostaa kehityksen alakohtaisille sopimuksille ja yhteistyölle. Strateginen kumppanuussopimus kattaa kaikki olemassa olevat yhteistyön alat ja avaa mahdollisuuksia yhteistyöhön uusilla aloilla.

Sopimuksen tavoitteena on syventää Euroopan unionin ja Japanin yhteistyötä laaja-alaisesti. Sopimus kattaa poliittisen, taloudellisen ja sektorikohtaisen yhteistyön lisäksi yhteistyön alueellisten ja globaalien haasteiden ratkaisemiseksi. Sopimuksessa korostuvat kantojen koordinointi ja tietojenvaihto kansainvälisillä foorumeilla. Yhteiseen demokratiaa, oikeusvaltiota ja ihmisoikeuksia koskevaan arvopohjaan nojaavien toimintatapojen kehittäminen ja näiden arvojen edistäminen ovat sopimuksen läpileikkaava teema. Kyseessä on puitesopimus eli laaja-alainen yhteistyösopimus. Sopimuksessa käsitellään keskeisiä poliittisia kysymyksiä ja useita sektorikohtaisia yhteistyöaloja varsin yleisellä tasolla.

Rinnakkain kumppanuussopimuksen kanssa käytiin neuvotteluja Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Japanin välisestä taloudellisesta kumppanuussopimuksesta, jonka kanssa strateginen kumppanuussopimus muodostaa institutionaalisen kokonaisuuden.

Sopimuksen on tarkoitus tulla voimaan Japanin ratifioimiskirjan ja Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden hyväksymis- ja ratifiointimenettelyn vahvistavan asiakirjan vaihtamispäivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan kuin sopimus tulee voimaan.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYS.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1 JOHDANTO	3
2 NYKYTILA	3
2.1 Euroopan unionin ja Japanin väliset sopimus- ja kauppasuhteet	3
2.2 Suomen ja Japanin väliset sopimus- ja kauppasuhteet.....	4
2.3 Nykytilan arviointi	4
3 ESITYKSEN TAVOITTEET JA KESKEISET EHDOTUKSET	4
4 ESITYKSEN VAIKUTUKSET.....	5
4.1 Taloudelliset vaikutukset	5
4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan.....	5
4.3 Ympäristövaikutukset	5
4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset	5
5 ASIAN VALMISTELU.....	6
5.1 Asian valmistelu Euroopan unionissa	6
5.2 Asian kansallinen valmistelu	6
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT.....	7
1 SOPIMUKSEN SISÄLTÖ JA SEN SUHDE SUOMEN LAINSÄÄDÄNTÖÖN	7
2 LAKIEHDOTUKSEN PERUSTELUT	11
3 VOIMAANTULO.....	12
4 EDUSKUNNAN SUOSTUMUKSEN TARPEELLISUUS JA KÄSITTELYJÄRJESTYS.....	12
4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus.....	12
4.2 Käsittelyjärjestys.....	14
LAKIEHDOTUS	15
Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Japanin välisestä strategisesta kumppanuussopimuksesta.....	15
SOPIMUSTEKSTI	16

YLEISPERUSTELUT

1 Johdanto

Euroopan unionin (EU) neuvosto valtuutti komission 29 päivänä marraskuuta 2012 neuvottelemaan strategisen kumppanuussopimuksen (Strategic Partnership Agreement, SPA) aikaansaamisesta Japanin kanssa. Neuvottelut käynnistyivät vuonna 2013.

Prosessi kohti kumppanuussopimusta käynnistyi vuonna 2010 järjestetyssä EU:n ja Japanin huippukokouksessa, jossa perustettiin korkean tason työryhmä, joka sai tehtäväkseen laatia etenemissuunnitelman osapuolten suhteiden kaikkien osa-alueiden kehittämiseksi. Työryhmä esiteli työnsä EU:n ja Japanin huippukokouksessa vuonna 2011, ja esityksen pohjalta päätettiin käynnistää keskusteluprosessi rinnakkaisten neuvottelujen käymiseksi laaja-alaisesta vapaa-kauppasopimuksesta ja sitovasta puitesopimuksesta.

Japanin kanssa tehty strateginen kumppanuussopimus on laaja-alainen sekasopimus, jossa osapuolina ovat sekä EU että sen jäsenvaltiot. Sopimus tehostaa merkittävästi EU:n ja Japanin välistä yhteistyötä eri sektoreilla ja mahdollistaa yhä laajemman vuoropuhelun Japanin kanssa. Sopimus heijastelee EU:n ja Japanin yhteisiä arvoja, ja sen tavoitteena on vahvistaa kumppanuutta useilla politiikan aloilla, joihin kuuluvat mm. ihmisoikeudet ja perusvapaudet, demokratia, kansainvälinen rauha ja turvallisuus, tehokas monenkeskisyys ja kestävä kehitys. Sopimus vahvistaa poliittista vuoropuhelua, ja sillä perustetaan sekakomitea koordinoimaan kumppanuutta EU:n ja Japanin välillä.

Rinnakkain kumppanuussopimuksen kanssa neuvotteluja käytiin EU:n ja sen jäsenvaltioiden sekä Japanin välisestä taloudellisesta kumppanuussopimuksesta (Economic Partnership Agreement, jäljempänä ”EPA” tai ”EPA-sopimus”), jonka kanssa strateginen kumppanuussopimus muodostaa institutionaalisen kokonaisuuden.

Neuvottelut kumppanuussopimuksesta saatiin päätökseen 25 päivänä huhtikuuta 2018, ja sopimus allekirjoitettiin EU:n ja Japanin huippukokouksessa Tokiossa 17 päivänä heinäkuuta 2018.

Kumppanuussopimus sisältää poliittiset vakiolausekkeet, jotka koskevat demokratiaa, oikeusvaltiota, ihmisoikeuksia, perusvapauksia sekä joukkotuhouksien leviämisen estämistä. Näiden noudattaminen on sopimuksen olennainen osa (”essential element”). Sopimuksen olennaisten osien rikkominen voi johtaa neuvottelu- ja sanktiomenettelyyn, jossa sopimuksen osapuoli voi viime kädessä yksipuolisesti päättää keskeyttää sopimuksen määräysten soveltamisen.

Japanin kanssa tehty sopimus vahvistaa EU:n ja Japanin välistä vuorovaikutusta ja konkreettista yhteistyötä useilla osa-alueilla. Sopimus myös vahvistaa EU:n painoarvoa Japanissa.

2 Nykytila

2.1 Euroopan unionin ja Japanin väliset sopimus- ja kauppasuhteet

EU:n ja Japanin välisten suhteiden pohjana on vuonna 1991 annettu yhteinen julistus sekä vuonna 2001 hyväksytty kymmenvuotinen toimintasuunnitelma. EU:n turvallisuusstrategiassa vuodelta 2003 Japani tunnustetaan yhdeksi EU:n strategisista kumppaneista. Sopimusneuvottelut talouskumppanuudesta ja strategisesta kumppanuudesta perustuivat edellä mainittuun toimintasuunnitelmaan.

Ennen strategisen kumppanuussopimuksen neuvottelemista EU ja Japani ovat neuvotelleet yhteistyösopimuksia eri sektoreilla. Aiemmat sopimukset ovat koskeneet muun muassa ydinenergian rauhanomaista käyttöä, tulliyhteistyötä, oikeusapua rikosasioissa sekä tiede- ja teknologia-alan yhteistyötä.

Japani on maailman kolmanneksi suurin talous, ja Japanin taloudellinen merkitys EU:lle on huomattava. Japani on EU:n kuudenneksi suurin vientimaa ja seitsemänneksi suurin tuontimaa. Vuonna 2018 EU:n tuonnin arvo Japanista oli 70,5 miljardia euroa ja viennin arvo Japaniin 64,8 miljardia euroa. EU:sta Japaniin tehdyt sijoitukset olivat 82,8 miljardia euroa ja Japanin EU:hun tekemät sijoitukset 205,7 miljardia euroa vuonna 2016. Strateginen kumppanuussopimus yhdessä helmikuussa 2019 voimaan tulleen talouskumppanuussopimuksen (EPA) kanssa luo puitteet tiiviimpien taloudellisten ja poliittisten suhteiden kehittymiselle sekä antaa vahvan signaalin siitä, että kaksi maailman suurimmista talouksista haluavat edistää yhteisiä arvojaan ja puolustaa sääntöihin perustuvaa kansainvälistä järjestelmää.

2.2 Suomen ja Japanin väliset sopimus- ja kauppasuhteet

Suomen ja Japanin välillä on tehty useita kahdenvälisiä sopimuksia: kauppa- ja merenkulkusopimus vuonna 1926 (SopS 32/1926), maiden välistä maksuliikennettä koskeva maksusopimus vuonna 1957 (SopS 1/1957), sopimus maahantuloleimausten poistamiseksi vuonna 1959 (SopS 3/1959) sekä verotusta koskevat sopimukset (SopS 42 ja 43/1972; SopS 110 ja 111/1991; SopS 76/1992). Muita kahdenvälisiä sopimuksia ovat muun muassa kulttuurisopimus (SopS 36/1980), lentoliikennesopimus (SopS 45/1981), reittitaulukon muutos (SopS 47/1991) ja sopimus yhteistyöstä tieteen ja teknologian alalla (SopS 11/1998). Vuonna 2012 Suomen ja Japanin välillä aloitetut sosiaaliturvasopimusneuvottelut saatiin päätökseen loppuvuodesta 2018, ja sopimus on määrä allekirjoittaa vuoden 2019 aikana.

Suomelle Japani on Kiinan jälkeen suurin kauppakumppani Aasiassa ja kaiken kaikkiaan 14. tärkein vientimaa. Japanin osuus Suomen viennistä on viime vuosina kasvanut. Maiden välisen kaupan arvo vuonna 2018 oli noin 2,2 miljardia euroa. Suomen viennin arvo Japaniin vuonna 2018 oli 1477 miljoonaa euroa ja tuonti Japanista Suomeen 749 miljoonaa euroa.

2.3 Nykytilan arviointi

EU:lla ja Japanilla on paljon yhteisiä arvopohjaisia näkemyksiä mm. demokratian ja perusoikeuksien, ihmisoikeuksien puolustamisen, vapaakaupan ja monenkeskisyyden korostamisen suhteen. Japani on EU:n läheinen kumppani sekä kahdenvälisesti että monenvälisessä yhteistyössä. Kumppanuussopimus tarjoaa pohjan EU:n ja Japanin välisen yhteistyön ja vuoropuhelun vahvistamiselle. Yhteistyön lisääminen ja sen kehittäminen kumppanuussopimuksen kautta jatkaa luontevalla tavalla EU:n ja Japanin välisten suhteiden kehitystä. Japani on EU:lle ja Suomelle tärkeä kumppani Tyynenmeren alueella, jonka strateginen merkitys on kasvava.

EU:n ja Japanin välinen suhde on kehittynyt kaupallis-taloudellisesta suhteesta strategisempaan ja laajempaan suuntaan, ja tämä näkyy myös uudessa kumppanuussopimuksessa. Strateginen kumppanuussopimus yhdessä taloudellisen kumppanuussopimuksen kanssa avaa uuden vaiheen EU:n ja Japanin välisessä tiiviissä yhteistyösuhteessa.

Suomen ja Japanin väliset suhteet ovat erinomaiset. Ne luovat vahvan pohjan poliittisen ja kaupallis-taloudellisen yhteistyön laajentamiselle. Sopimusta voidaan pitää Suomen kannalta taroituksenmukaisena.

3 Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Japanin kanssa tehty strateginen kumppanuussopimus kattaa kaikki kahdenvälisen yhteistyön alueet ja avaa mahdollisuuksia uusille yhteistyöalueille. Sopimuksen tarkoituksena on toimia peruskirjana, joka määrittelee ja vahvistaa EU:n ja Japanin välistä suhdetta. Lisäksi se toimii kehyksenä, jonka puitteissa kahdenvälistä yhteistyötä sekä yhteistyötä kansainvälisissä ja alueellisissa järjestöissä sekä foorumeilla voidaan vahvistaa. Sopimus auttaa EU:ta ja Japania yhdessä edistämään rauhaa, vakautta ja vaurautta sekä avointa kansainvälistä järjestelmää maailmanlaajuisesti.

Sopimus määrää molempien osapuolien jäsenistä koostuvan sekakomitean perustamisesta. Komitean tehtävänä on mm. koordinoida kumppanuutta, päättää uusista yhteistyöalueista, varmistaa sopimuksen moitteeton ja tehokas toimeenpano ja pyrkiä ratkaisemaan sopimukseen mahdollisesti liittyvät kiistat. Sekakomitea kokoontuu tavallisesti kerran vuodessa vuorotellen Tokiossa ja Brysselissä. Se tekee päätöksensä yksimielisesti.

Esityksen tavoitteena on hankkia eduskunnan hyväksyminen sopimukselle. Esitys sisältää myös ehdotuksen niin sanotuksi blankettilaiksi, jolla saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

4 Esityksen vaikutukset

4.1 Taloudelliset vaikutukset

Sopimuksella ei ole suoria vaikutuksia valtion talousarvioon. Sopimuksen tavoitteena on tiivistää EU:n ja Japanin välistä poliittista yhteistyötä ja syventää yhteistyötä eri osa-alueilla.

Sopimus ei kata kaupallis-taloudellista yhteistyötä, vaan siitä sovitaan EPA-sopimuksessa. Sopimuksella voi olla myönteisiä epäsuoria talousvaikutuksia, kun EU:n ja Japanin välinen yhteistyö tiivistyy.

4.2 Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Sopimuksella ei ole suoria vaikutuksia viranomaisten toimintaan. Sopimuksella perustettavista sekakomitean kokouksista johtuvat tehtävät voidaan hoitaa tavanomaisen käytännön edellyttämällä tavalla nykyisellä henkilöstöllä.

4.3 Ympäristövaikutukset

Sopimuksella ei ole välittömiä ympäristövaikutuksia. Yhteistyön lisääntyminen voi johtaa epäsuoriin myönteisiin vaikutuksiin. Sopimuksessa sovitaan, että EU ja Japani lisäävät tietojenvaihtoa ympäristöalalla sekä tarvittaessa yhteistyötään kansainvälisillä foorumeilla. Sopimukseen on kirjattu myös kiireinen tarve vähentää maailmanlaajuisia kasvihuonekaasupäästöjä ja osapuolten halukkuus yhteistyöhön YK:n ilmastopöytäsohjeiden tavoitteiden saavuttamiseksi.

4.4 Yhteiskunnalliset vaikutukset

Kumppanuussopimuksella pyritään edistämään osapuolten välistä vuoropuhelua ja syventämään yhteistyötä yhteisten arvojen pohjalta. Sopimuksen tavoitteena on edistää osapuolten välistä yhteistyötä useilla eri aloilla ja saada aikaan myönteisiä yhteiskunnallisia vaikutuksia. Monet rikollisuuden muodot ylittävät valtioiden rajat, joten vahvistuva yhteistyö muun muassa korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnassa, rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunnassa sekä laittomien huumeainesten torjunnassa voi vähitellen johtaa myönteisiin yhteiskunnallisiin vaikutuksiin.

5 Asian valmistelu

5.1 Asian valmistelu Euroopan unionissa

Euroopan unionin neuvosto valtuutti komission 29 päivänä marraskuuta 2012 neuvottelemaan strategisen kumppanuussopimuksen (Strategic Partnership Agreement, SPA) aikaansaamisesta Japanin kanssa. Samanaikaisesti käytiin neuvotteluja Japanin sekä Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden välisestä taloudellisesta kumppanuussopimuksesta (Economic Partnership Agreement, EPA).

Ensimmäinen neuvottelukierros EU:n ja Japanin välillä käytiin huhtikuussa 2013. Komissio käytti neuvottelujen perustana EU:n neuvoston määrittämiä neuvotteluohjeita, sekä konsultoi ja tiedotti neuvoston Aasia-työryhmää (Asia-Oceania Working Party, COASI) neuvottelujen kuluessa. Neuvottelukierroksia käytiin yli kymmenen, ja neuvottelut saatiin päätökseen 25 päivänä huhtikuuta 2018.

Sopimus allekirjoitettiin EU:n ja Japanin huippukokouksessa Tokiossa 17 päivänä heinäkuuta 2018.

Allekirjoittamisen jälkeen sopimus hyväksytään jokaisessa jäsenvaltiossa, Euroopan unionissa sekä Japanissa. Neuvosto hyväksyy sopimuksen unionin puolesta. Euroopan parlamentti antoi sopimukselle hyväksyntänsä 12 päivänä joulukuuta 2018.

5.2 Asian kansallinen valmistelu

Ulkoministeriö valmisteli asiaa yhteistyössä muiden ministeriöiden kanssa. Sopimusneuvotteluja ja sopimustekstiä käsiteltiin ulkosuhdejaostossa. Eduskunnalle annettiin tietoja neuvotteluvaltuuksista 13 päivänä marraskuuta 2012 päivätyllä E-kirjeellä (E 133/2012 vp). Tarkemmin sopimuksen sisältöä on selostettu 13 päivänä lokakuuta 2016 eduskunnalle annetussa U-kirjelmässä (U 56/2016 vp).

Hallituksen esitys on valmisteltu ulkoministeriössä. Siitä on pyydetty lausunnot liikenne- ja viestintäministeriöltä, oikeusministeriöltä, opetus- ja kulttuuriministeriöltä, maa- ja metsätalousministeriöltä, puolustusministeriöltä, sisäministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriöltä, työ- ja elinkeinoministeriöltä, valtiovarainministeriöltä, ympäristöministeriöltä, valtioneuvoston kansliasta sekä Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta. Lausuntoja saatiin yhteensä yhdeksän kappaletta. Näistä liikenne- ja viestintäministeriöllä, puolustusministeriöllä, valtiovarainministeriöllä ja valtioneuvoston kanslialla ei ollut huomautettavaa esityksestä. Maa- ja metsätalousministeriöltä, sisäministeriöltä, ympäristöministeriöltä sekä Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta saadut kommentit on otettu huomioon hallituksen esityksessä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1 Sopimuksen sisältö ja sen suhde Suomen lainsäädäntöön

Johdanto. Sopimuksen johdannossa vahvistetaan osapuolten sitoutuminen yhteisiin arvoihin ja periaatteisiin, ilmaistaan osapuolten tiivis kumppanuus ja halu kehittää sitä edelleen ja samalla todetaan osapuolten yhteinen sitoumus oikeudenmukaisen ja vakaan kansainvälisen järjestyksen luomiseen Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan päämäärien ja periaatteiden mukaisesti. Johdantoon on kirjattu osapuolten päätös tehdä tiivistä yhteistyötä kansainvälisen yhteisön kohtaamissa merkittävässä haasteissa. Johdannossa vahvistetaan myös osapuolten sitoutuminen kumppanuutensa vahvistamiseen laajentamalla poliittisia, taloudellisia ja kulttuurisia siteitään ja tekemällä sopimuksia sekä vahvistamalla kuulemisia kaikilla tasoilla.

1 artikla. Soveltamisala ja yleiset periaatteet. Sopimuksen tarkoituksena on vahvistaa osapuolten kumppanuutta, tarjota pitkäkestoinen oikeudellinen perusta sekä kahdensivälisen että monensivälisen yhteistyön vahvistamiselle, edistää kansainvälistä rauhaa ja vakautta sekä yhteisiä arvoja ja periaatteita. Sopimus pannaan täytäntöön keskinäisen kunnioituksen, tasavertaisen kumppanuuden ja kansainvälisen oikeuden kunnioittamisen periaatteiden pohjalta. Kumppanuutta vahvistetaan vuoropuhelun ja yhteistyön kautta kaikilla tasoilla.

2 artikla. Demokratia, oikeusvaltio, ihmisoikeudet ja perusvapaudet. Nämä arvot ja periaatteet muodostavat osapuolten sisäpolitiikan ja kansainvälisen politiikan perustan, ja osapuolet edistävät niitä myös kansainvälisillä foorumeilla.

3 artikla. Rauhan ja turvallisuuden edistäminen. Osapuolet tekevät yhteistyötä rauhan ja turvallisuuden edistämiseksi sekä edistävät riitojen rauhanomaista ratkaisemista.

4 artikla. Kriisinhallinta. Osapuolet lisäävät näkemystenvaihtoa ja pyrkivät toimimaan yhdessä mm. kansainvälisissä järjestöissä ja kriisinhallintaoperaatioissa.

5 artikla. Joukkotuhoaseet. Osapuolet tekevät yhteistyötä joukkotuhoaseiden leviämisen estämiseksi ja noudattavat täysimääräisesti kansainvälisen oikeuden velvoitteita. Osapuolet sitoutuvat edistämään ydinsulkusopimusta ja jatkamaan aktiivista osallistumista ydinaseettoman maailman edellytysten luomiseen. Artiklassa mainitaan myös kaksikäyttötutoteisiin ja joukkotuhoaseisiin liittyvien tuotteiden vientivalvontajärjestelmän kehittäminen ja ylläpitäminen.

Kaksikäyttötutoteiden valvonnasta on unionin tasolla annettu neuvoston asetus (EY) N:o 428/2009 kaksikäyttötutoteiden vientiä, siirtoa, välitystä ja kauttakulkua koskevan yhteisön valvontajärjestelmän perustamisesta. Kansallisesti vientivalvontajärjestelmästä on säädetty laissa kaksikäyttötutoteiden vientivalvonnasta (562/1996) sekä laissa puolustustarvikkeiden viennistä (282/2012).

6 artikla. Tavanomaiset aseet, mukaan luettuina pienaseet ja kevyet aseet. Osapuolet sopivat tekemänsä yhteistyötä ja koordinoivansa toimiaan eri tasoilla tavanomaisten aseiden tarkoituksenvastaisen leviämisen estämiseksi. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa YK:n toimintaohjelman ja päätöslauselmien muodostamaan kehikseen ja sopivat tehostavansa vuoropuhelua.

7 artikla. Kansainvälistä yhteisöä koskettavat vakavat rikokset ja Kansainvälinen rikostuomioistuin. Osapuolet sopivat yhteistyöstä kansainvälistä yhteisöä koskettavien vakavien rikosten tutkimisessa ja syytetoimien edistämässä mm. Kansainvälisessä rikostuomioistuimessa. Osapuolet tekevät yhteistyötä myös Rooman perussäännön (SopS 55 ja 56/2002) tavoitteiden edistämiseksi ja Kansainvälisen rikostuomioistuimen toiminnan tuloksellisuuden parantamiseksi.

8 artikla. Terrorismin torjunta. Artiklassa vahvistetaan osapuolten halukkuus yhteistyöhön terrorismin kaikkien muotojen ja ilmentymien torjunnassa kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Osapuolet tehostavat yhteistyötään ottamalla huomioon YK:n terrorisminvastaisen strategian ja päätöslauselmat. Artiklassa todetaan osapuolten edistävän vuoropuhelua ja tiedonvaihtoa kunniottaen samalla yksityisyyden ja henkilötietojen suojaa kansainvälisen lainsäädännön ja oman lainsäädäntönsä mukaisesti.

9 artikla. Kemiallisen, biologisen, säteily- ja ydinriskin vähentäminen. Osapuolet sopivat vahvistavansa yhteistyötä kemiallisiin, biologisiin, säteily- ja ydinriskeihin liittyen sekä toimivansa yhteistyössä näiden riskien hallintaan liittyvien valmiuksien parantamisessa kolmansissa maissa.

10 artikla. Kansainvälinen ja alueellinen yhteistyö sekä Yhdistyneiden kansakuntien uudistaminen. Osapuolet pitävät tärkeänä tuloksellista monenvälisyyttä ja pyrkivät edistämään YK:n uudistamista sen koko järjestelmän vahvistamiseksi.

11 artikla. Kehitysyhteistyöpolitiikka. Artiklassa todetaan osapuolten lisäävän vuoropuhelua ja koordinointia sekä pyrkivän vaihtamaan tietoja ja parhaita käytäntöjä kehitysavun alalla. Tässä tärkeää on myös sääntöjenvastaisuuksien, petosten, lahjonnan ja muiden laittomien toimien torjunta.

12 artikla. Katastrofinhallinta ja humanitaarinen toiminta. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään katastrofien ehkäisemiseksi ja hillitsemiseksi sekä pyrkivät tekemään yhteistyötä humanitaarissa toiminnassa.

13 artikla. Talous- ja finanssipolitiikka. Osapuolet sopivat tiedon ja kokemusten vaihdosta tukeakseen kasvua ja työpaikkojen luomista sekä torjuakseen makrotalouden liiallista epätasapainoa ja protektionismia. Lisäksi osapuolet lisäävät tietojenvaihtoa finanssipolitiikastaan ja rahoitusalan säätelystään.

14 artikla. Tiede, teknologia ja innovointi. Artiklassa viitataan 30 päivänä marraskuuta 2009 EY:n ja Japanin välillä tehtyyn sopimukseen tieteellisestä ja teknologisesta yhteistyöstä ja todetaan osapuolten vahvistavan yhteistyötään sen perusteella.

15 artikla. Liikenne. Osapuolet lisäävät tietojenvaihtoa ja vuoropuhelua mm. ilmailualalla, merenkulkualalla ja rautatiealalla.

16 artikla. Ulkoavaruus. Osapuolet lisäävät näkemysten ja tietojen vaihtoa sekä pyrkivät tekemään yhteistyötä ulkoavaruuden tutkimisessa ja rauhanomaisessa käytössä.

17 artikla. Yhteistyö teollisuuden alalla. Artiklassa osapuolet toteavat edistävänsä yhteistyötä teollisuuden alalla yritystensä kilpailukyvyyn parantamiseksi. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi osapuolet helpottavat myös julkisen ja yksityisen sektorinsa käynnistämiä yhteistyötoimia.

18 artikla. Tulli. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään tullialalla ja helpottavat lainmukaista kaupankäyntiä 30.1.2008 EY:n ja Japanin välillä tehdyn sopimuksen mukaisesti.

19 artikla. Verotus. Osapuolet pyrkivät vahvistamaan yhteistyötään ja kannustavat kolmansia maita lisäämään avoimuutta, varmistamaan tietojenvaihdon ja poistamaan haitalliset verokäytännöt.

20 artikla. Matkailu. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään matkailualan kestävässä kehittämisessä ja matkailuteollisuuden kilpailukyvyyn parantamisessa.

21 artikla. Tietoyhteiskunta. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään keskeisillä aloilla vaihtamalla näkemyksiä tieto- ja viestintäteknologiaan liittyvistä politiikoistaan ja säännöksistään.

22 artikla. Kuluttajapolitiikka. Osapuolet edistävät vuoropuhelua ja näkemysten vaihtoa korkeaan kuluttajansuojaan tähtäävistä politiikoistaan ja lainsäädännöstään sekä vahvistavat yhteistyötään keskeisillä aloilla.

23 artikla. Ympäristö. Osapuolet lisäävät tietojenvaihtoa ympäristöpolitiikoista ja –säännöksistä sekä vahvistavat yhteistyötään mm. resurssien tehokaan käytön, biologisen monimuotoisuuden, kestäväen kulutuksen ja tuotannon, ympäristönsuojelua tukevien teknologioiden ja metsien kestäväen hoidon ja käytön aloilla.

24 artikla. Ilmastonmuutos. Artiklassa osapuolet tunnustavat, että kasvihuonekaasupäästöjä on vähennettävä kiireesti, jotta maapallon keskilämpötilan nousu voidaan pitää Pariisin sopimuksessa sovitussa tasossa (alle kahdessa celsiusasteessa suhteessa esiteollisella kaudella vallinneeseen tasoon ja pyrkimys rajoittaa lämpötilan nousu 1,5 celsiusasteeseen). Osapuolet sitoutuvat ottamaan johtavan aseman ilmastonmuutoksen ja sen haitallisten vaikutusten torjunnassa ja tekemään yhteistyötä kansainvälisten sopimusten täytäntöön panemiseksi. Osapuolet lisäävät tietojenvaihtoa ja politiikkojen koordinoitua mm. seuraavilla aloilla: ilmastonmuutoksen hillitseminen erilaisilla toimenpiteillä, ilmastonmuutoksen haitallisiin vaikutuksiin sopeutuminen sekä kolmansien maiden avustaminen.

25 artikla. Kaupunkipolitiikka. Osapuolet sopivat lisäävänsä kokemusten vaihtoa voidakseen ratkaista yhteisiä haasteita, kuten väestörakenteen muutoksesta ja ilmastonmuutoksesta aiheutuvat haasteet.

26 artikla. Energia. Osapuolet toteavat pyrkivänsä vahvistamaan yhteistyötään ja tarvittaessa koordinoimaan toimintaansa kansainvälisillä foorumeilla.

27 artikla. Maatalous. Osapuolet sopivat vahvistavansa yhteistyötään mm. seuraavien politiikkojen alalla: kestävä maatalous, elintarvikeeturva, ympäristövaatimusten sisällyttäminen maatalouspolitiikkaan, maaseutualueita koskeva kehityspolitiikka, maataloustuotteiden edistäminen ja laatupolitiikka sekä maantieteelliset merkinnät, luonnonmukainen tuotanto, kansainväliset maatalousnäkyvät sekä metsien kestävä hoito ja käyttö.

28 artikla. Kalastus. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään ennalta varautuvien ja ekosysteemi-lähtöisten lähestymistapojen mukaisesti, edistävät kansainvälistä yhteistyötä laittoman kalastuksen torjumiseksi ja vahvistavat yhteistyötään alueellisten kalastuksenhoitojärjestöjen kanssa.

29 artikla. Meriasiat. Osapuolet sopivat edistävänsä YK:n merioikeusyleissopimuksen mukaisesti vuoropuhelua ja työskentelevänsä tällä alalla oikeusvaltioperiaatteen sekä merten ja valtamerten suojelun edistämiseksi.

30 artikla. Työllisyys- ja sosiaaliasiat. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään työllisyyden, sosiaaliasioiden ja ihmisarvoisen työn aloilla sekä pyrkivät kunnioittamaan ja edistämään kansainvälisesti tunnustettuja työelämän ja sosiaalisia normeja.

31 artikla. Terveys. Osapuolet sopivat lisäävänsä tietojen ja kokemusten vaihtoa, jotta ne voivat puuttua erityisesti rajat ylittäviin terveysongelmiin, kuten tartuntatauteihin.

32 artikla. Oikeudellinen yhteistyö. Osapuolet sopivat vahvistavansa yhteistyötään siviili- ja kauppaoikeuden alalla. Samalla osapuolet vahvistavat rikosasioita koskevaa oikeudellista yhteistyötään vuonna 2009 EU:n ja Japanin välillä tehtyyn sopimukseen perustuen.

33 artikla. Korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunta. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään alalla mm. edistämällä asiaankuuluvia kansainvälisiä sopimuksia.

34 artikla. Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunta. Osapuolet pyrkivät mm. vaihtamalla tietoja estämään sen, että niiden järjestelmiä käytettäisiin rahanpesuun ja terrorismin raioittamiseen.

35 artikla. Huumausaineiden torjunta. Osapuolten tavoitteena on yhteistyön avulla vähentää huumausaineiden tarjontaa, kauppa ja kysyntää, estää huumausaineiden lähtöaineiden kulkeutuminen tähän tarkoitukseen, suojella kansanterveyttä ja hyvinvointia sekä torjua rajat ylittävät rikollisverkot.

36 artikla. Yhteistyö kyberasioissa. Artiklassa todetaan osapuolten lisäävän tietojenvaihtoa kyberasioita koskevista politiikoistaan ja toimistaan sekä tarvittaessa tekevän yhteistyötä kolmansien maiden kybervalmiuksien parantamiseksi. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään mm. kansainvälisten normien laatimisessa edistääkseen ihmisoikeuksia ja kybertoimintaympäristön vapaata tiedonkulkua. Lisäksi yhteistyötä kyberrikollisuuden torjumisessa vahvistetaan.

37 artikla. Matkustajarekisterit. Osapuolet pyrkivät hyödyntämään matkustajarekistereitä rikosten torjumisessa, mutta huomioivat samalla voimassa olevat lait ja asetukset sekä yksityisyyden ja henkilötietojen suojan.

38 artikla. Muuttoliike. Osapuolet edistävät vuoropuhelua mm. laillisesta ja laittomasta muuttoliikkeestä, ihmiskaupasta, turvapaikka-asioista ja rajavalvonnasta huomioiden sosioekonominen todellisuuden. Lisäksi osapuolet vahvistavat yhteistyötään laittoman maahanmuuton ehkäisemiseksi.

Passin myöntämisestä säädetään passilaissa (671/2006) ja henkilökortin myöntämisestä henkilökorttilaissa (663/2016). Muukalaispassin ja pakolaisen matkustusasiakirjan myöntämisestä säädetään ulkomaalaislain (301/2004) 134 ja 135 §:ssä. Suomen kansalaista ei saa perustuslain 9 §:n 3 momentin mukaan estää saapumasta maahan, karkottaa maasta eikä vastoin tahtoaan luovuttaa tai siirtää toiseen maahan. Perustuslain 9 §:n 4 momentin mukaan ulkomaalaisen oikeudesta tulla Suomeen ja oleskella maassa säädetään ulkomaalaislaissa ja eräissä maahantuloa ja maassa oleskelua koskevissa erillislaeissa. Ulkomaalaista ei saa karkottaa, luovuttaa tai palauttaa, jos häntä tämän vuoksi uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu.

39 artikla. Henkilötietojen suoja. Osapuolet pyrkivät yhteistyöllä varmistamaan korkeatasoisen henkilötietojen suojan.

40 artikla. Koulutus, nuoriso ja urheilu. Osapuolet sopivat lisäävänsä tietojenvaihtoa politiikoistaan ja edistävänsä yhteistyötoimia, kuten yhteisiä ohjelmia, henkilövaihtoa sekä kokemusten vaihtoa.

41 artikla. Kulttuuri. Osapuolet pyrkivät lisäämään kulttuuri- ja taidealan henkilöiden vaihtoa sekä kannustamaan kansalaisyhteiskuntaan ja kulttuurialan instituutioitaan yhteistyöhön. Lisäksi osapuolet tekevät yhteistyötä kansainvälisillä foorumeilla.

42 artikla. Sekakomitea. Artiklassa sovitaan osapuolten edustajista koostuvan sekakomitean perustamisesta. Komitean tehtävänä on koordinoida kumppanuutta; kerätä tarvittaessa tietoa muilta sopimukseen liittyviltä tahoilta; päättää uusista yhteistyöaloista; varmistaa sopimuksen moitteeton toiminta; pyrkiä ratkaisemaan mahdolliset sopimukseen liittyvät kiistat; toimia forumina, jolla voidaan selittää sopimukseen liittyvät muutokset; sekä antaa suosituksia ja tehdä päätöksiä tämän sopimuksen perusteella. Artiklassa todetaan sekakomitean kokoontuvan tavallisesti kerran vuodessa sekä kumman tahansa osapuolen pyynnöstä ja tekevän päätöksensä yksimielisesti. Puheenjohtajina toimivat molemmat osapuolet.

43 artikla. Riitojen ratkaiseminen. Artiklassa todetaan osapuolten noudattavan keskinäisen kunnioituksen, tasavertaisen kumppanuuden ja kansainvälisen oikeuden kunnioittamisen periaatteita ja riitatapauksissa tehostavan yhteistyöpyrkimyksiään, jotta asiat voitaisiin ratkaista nopeasti ja sovinnollisesti. Jos riitaa ei saada näin ratkaistua, kumpikin osapuoli voi pyytää asian siirtämistä sekakomitean käsittelyyn. Yhteistyön perustan olennaisen osan muodostavien (demokratia, oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet ja perusvapaudet sekä toisaalta joukkotuhoaseiden leviämisen estäminen) velvollisuuksien erityisen vakavaan ja huomattavaan rikkomiseen voidaan puuttua erityisen kiireellisenä tapauksena. Tällaisessa tapauksessa sekakomitea järjestää neuvottelut 15 päivän kuluessa kumman tahansa osapuolen pyynnöstä. Jos sekakomitea ei pääse molempien osapuolien hyväksymään ratkaisuun, se järjestää ministeritason kokouksen kyseisestä asiasta. Jos ministeritasolla ei löydetä ratkaisua, neuvottelupyynnön esittänyt osapuoli voi keskeyttää sopimuksen määräysten soveltamisen sekä ryhtyä muihin sopimuksen ulkopuolisiin toimiin kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Osapuolet seuraavat jatkuvasti sen kiireellisen tapauksen kehitystä, jonka vuoksi sopimuksen soveltaminen on päätetty keskeyttää. Keskeyttäminen täytyy perua heti kun se on perusteltua. Tämä sopimus ei vaikuta osapuolten välisten muiden sopimusten tulkintaan tai soveltamiseen.

44 artikla. Erinäiset määräykset. Artiklassa todetaan, että sopimukseen perustuva yhteistyö on toteutettava osapuolten lakien ja asetusten mukaisesti.

45 artikla. Osapuolten määrittely. Artiklassa määritellään sopimuksen osapuolet.

46 artikla. Tietojen antaminen. Sopimusta ei voi tulkita niin, että se edellyttäisi kummankaan osapuolen antavan sellaisia tietoja, joiden luovuttaminen olisi keskeisten turvallisuusetujen vastaista.

47 artikla. Voimaantulo ja soveltaminen voimaantuloon asti. Artiklassa sovitaan sopimuksen voimaantulosta ja väliaikaisesta soveltamisesta.

48 artikla. Irtisanominen. Artiklassa sovitaan sopimuksen irtisanomismenettelyistä.

49 artikla. Tulevat unioniin liittymiset. Artiklassa sovitaan menettelyistä niissä tapauksissa, kun Euroopan unionin jäseniksi pyrkii ja liittyy uusia maita.

50 artikla. Alueellinen soveltaminen. Artiklassa määritellään alueet, joihin sopimusta sovelletaan.

51 artikla. Todistusvoimaiset asiakirjat. Sopimus laaditaan kahtena kappaleena EU:n virallisilla kielillä sekä japaniksi, ja jokainen teksti on yhtä todistusvoimainen. Jos tekstien välillä on eroja, asia annetaan sekakomitean ratkaistavaksi.

2 Lakiehdotuksen perustelut

1 §. Lakiehdotuksen 1 §:n säännöksellä saatettaisiin voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset. Lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä selostetaan jäljempänä eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta koskevassa jaksossa.

2 §. Sopimuksen muiden kuin lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella.

3 §. Lain voimaantulosta säädettäisiin valtioneuvoston asetuksella. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan samanaikaisesti kuin sopimus tulee voimaan.

3 Voimaantulo

Osapuolet hyväksyvät sopimuksen omien menettelyjensä mukaisesti. Sopimuksen 47 artiklan mukaisesti sopimus tulee voimaan osapuolten hyväksymis- ja ratifiointimenettelyt vahvistavien asiakirjojen vaihtamispäivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä. Ehdotetun lain on tarkoitus tulla voimaan samaan aikaan sopimuksen voimaantulon kanssa.

Sopimuksen 47 artiklassa määrätään myös sopimuksen väliaikaisesta soveltamisesta. Sopimusta sovelletaan väliaikaisesti unionin ja Japanin välillä. Väliaikaisesti sovelletaan sopimuksen 1–4 artiklan, 5 artiklan 1 kohdan, 11–14 artiklan, 15 artiklan (lukuun ottamatta 2 kohdan b alakohtaa), 16–18 artiklan, 20–31 artiklan, 37 artiklan, 38 artiklan 1 kohdan, 39–41 artiklan määräyksiä siltä osin, kuin määräykset kuuluvat unionin toimivaltaan. Lisäksi väliaikaisesti sovelletaan sopimuksen 42 artiklaa (lukuun ottamatta sen 2 kohdan c alakohtaa), 43–47 artiklaa, 48 artiklan 3 kohtaa sekä 49, 50 ja 51 artiklaa siinä määrin kuin kyseiset määräykset rajoittuvat sopimuksen väliaikaisen soveltamisen varmistamiseen.

Euroopan parlamentti antoi sopimukselle hyväksyntänsä 12 päivänä joulukuuta 2018.

Kumppanuussopimukseen Japanin kanssa sisältyy jossain määrin määräyksiä yhteistyöaloista, jotka kuuluvat Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n mukaan Ahvenanmaan lainsäädäntövaltaan. Ainakin yhteistyötä terveyden, koulutuksen, kulttuurin ja ympäristönsuojelun alalla koskeviin artikloihin sisältyy kansalliseen toimivaltaan kuuluvia määräyksiä, jotka kuuluvat myös Ahvenanmaan lainsäädäntövaltaan. Näin ollen sopimuksen voimaansaattamissäädökselle tulee hankkia Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyntä.

4 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

4.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Euroopan unionin ja jäsenvaltioiden välinen toimivallanjako

EU:n ja sen jäsenvaltioiden sekä Japanin kanssa tehtävä kumppanuussopimus on luonteeltaan niin sanottu sekasopimus. Sopimuksen määräykset kuuluvat osittain jäsenvaltioiden yksinomaan toimivaltaan ja osittain unionin yksinomaan toimivaltaan tai unionin ja sen jäsenmaiden jaettuun toimivaltaan. Eduskunta hyväksyy tällaisen sopimuksen vakiintuneen käytännön mukaan vain niiltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan (esimerkiksi PeVL 6/2001 vp, PeVL 31/2001, PeVL 16/2004 ja PeVL 24/2004 vp).

Toimivallan jako käsiteltävänä olevassa sopimuksessa ei ole yksiselitteinen, koska kyse on EU:n ja sen jäsenvaltioiden kolmannen valtion kanssa tekemästä sopimuksesta, jonka sopimusvelvoitteet ovat yhteistyövelvoitteita, jotka kohdistuvat sekä unioniin että sen jäsenvaltioihin. Toimivallanjakoa ei ole myöskään osoitettu sopimuksen määräyksissä.

Jäsenvaltioilla on yksinomaista tai jaettua toimivaltaa ainakin sopimuksen seuraavien määräysten osalta (kokonaan tai osittain): 5 artiklan 2–4 kohta (joukkotuhooaset), 6 artikla (tavanomaiset aseet, mukaan luettuina pienaseet ja kevyet aseet), 7 artikla (kansainvälistä yhteisöä koskevat vakavat rikokset ja Kansainvälinen rikostuomioistuin), 8 artikla (terrorismin torjunta), 9 artikla (kemiallisen, biologisen, säteily- ja ydinriskin vähentäminen), 10 artikla (kansainvälinen ja alueellinen yhteistyö sekä Yhdistyneiden kansakuntien uudistaminen), 15 artiklan 2 kohdan b alakohta (liikenne), 19 artikla (verotus), 23 artikla (ympäristö), 24 artikla (ilmastonmuutos), 29 artikla (meriasiat), 32 artikla (oikeudellinen yhteistyö), 33 artikla (korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunta), 34 artikla (rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunta), 35 artikla (huumausaineiden torjunta), 36 artikla (yhteistyö kyberasioissa), 38 artiklan 2 kohta (muuttoliike), 42 artiklan 2 kohdan c alakohta (sekakomitea), 43 artiklan 4–6 kohdat (riitojen ratkaiseminen), 48 artiklan 1 ja 2 kohdat (irtisanominen).

Lainsäädännön alaan kuuluvat sopimusmääräykset

Perustuslain 94 §:n 1 momentin mukaan eduskunta hyväksyy muun muassa sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Eduskunnan perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan perustuslaissa tarkoitettu eduskunnan hyväksymistoimivalta kattaa kaikki aineelliselta luonteeltaan lain alaan kuuluvat kansainvälisen velvoitteen määräykset. Sopimuksen määräykset on luettava lainsäädännön alaan, 1) jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai rajoittamista, 2) jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien tai velvollisuuksien perusteita, 3) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla, taikka 4) jos määräyksen tarkoittamasta määräyksestä on voimassa lain säännöksiä tai 5) siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Kysymykseen ei vaikuta se, onko jokin määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (PeVL 11, 12 ja 45/2000 vp).

Sopimuksessa 2 artiklan 1 kohdassa todetaan, että sopimuksen olennaisen osan muodostavat Ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa ja muissa kansainvälisissä ihmisoikeusasiakirjoissa määriteltujen demokratian periaatteiden, ihmisoikeuksien ja perusvapauksien sekä oikeusvaltioperiaatteen kunnioittaminen. Perustuslakivaliokunta on katsonut (PeVL 45/2000 vp; PeVL 31/2001 vp), etteivät sellaiset yleispiirteiset ja julistuksenomaiset määräykset, joissa osapuolet vahvistavat sitoumuksensa kunnioittaa ihmisoikeuksia, vaikuta Suomen kansainvälisten velvoitteiden sisältöön tai laajuuteen ihmisoikeuksien alalla. Perustuslakivaliokunta on kuitenkin katsonut, että tällaisilla määräyksillä on aikaisempaan verrattuna uudentyyppistä sitovaa merkitystä sopimukseen sisältyvän neuvottelu- ja sanktiomenettelyn vuoksi, ja tämän takia sopimuksen ihmisoikeusmääräysten on katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan (ks. PeVL 31/2001 vp).

Perustuslakivaliokunnan viimeksi mainitussa lausunnossa käsittelemän sopimuksen neuvottelu- ja sanktiomenettelyä koskevassa 96 artiklassa oli nimenomaisesti mainittu sopimuksen soveltamatta jättäminen viimeisenä keinona, jota voidaan käyttää tapauksessa, jossa toinen osapuoli on rikkonut sopimuksen olennaiseksi osaksi määriteltäviä ihmisoikeuksia sekä demokratian ja oikeusvaltion periaatetta koskevaa sopimusmääräystä. Nyt kyseessä olevan sopimuksen 43 artiklan 4–6 kohdissa sovitaan, että osapuoli voi ryhtyä tällaisessa tapauksessa tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin, kuten keskeyttää sopimuksen määräysten soveltamisen tai ryhtyä muihin asianmukaisiin tämän sopimuksen ulkopuolisiin toimenpiteisiin kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Tämän vuoksi valtioneuvosto katsoo, että sopimuksen 43 artiklan määräysten soveltaminen voi johtaa tilanteeseen, jossa sopimuksen olennaiseksi osaksi määritellyllä 2 artiklan 1

kohdalla on perustuslakivaliokunnan lausunnossaan (ks. PeVL 31/2001 vp) tarkoittamaa uudentyypistä sitovaa merkitystä ja tämän vuoksi sopimuksen ihmisoikeusmääräysten on katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan.

Myös joukkotuhousteiden leviämisen estämistä koskevan 5 artiklan 1 kohta on määritelty sopimuksen olennaiseksi osaksi. Tämän sopimusmääräyksen rikkomisessa on kyse sopimuksen olennaisesta rikkomisesta, joka mahdollistaa sopimuksen 43 artiklan mukaisen riitojenratkaisumenettelyn käytön. Näin ollen määräyksellä voidaan edellisessä kappaleessa selostettujen perusteluiden valossa arvioida olevan perustuslakivaliokunnan lausunnossa PeVL 31/2001 vp tarkoitettua sitovaa merkitystä, minkä vuoksi sen olisi katsottava kuuluvan lainsäädännön alaan.

Osapuolet velvoitetaan 5 artiklan 3 kohdassa myös ylläpitämään tehokasta kansallista vientivalvontajärjestelmää, johon sisältyvät loppukäytön valvonta ja tehokkaat seuraamukset vientivalvonnan laiminlyömisestä. Yksilön oikeuksista ja velvollisuuksista on perustuslain 80 §:n mukaan säädettävä lailla. Perustuslain 8 §:n mukaan rikoksena rangaistava teko ja siitä seuraava rangaistus tulee määritellä lain tasolla. Näin ollen kyseinen sopimusmääräys, joka velvoittaa tehokkaan kansallisen vientivalvontajärjestelmän ylläpitämiseen seurauksineen, kuuluu lainsäädännön alaan. Kyseinen sopimusmääräys ei kuitenkaan edellytä kansallisia lainsäädäntötoimia. Vientivalvonnasta on myös annettu laintasoista kansallista sääntelyä kaksikäyttötuotteiden vientivalvonnasta annetussa laissa (562/1996) sekä puolustustarvikkeiden viennistä annetussa laissa (282/2012).

Muuttoliikettä koskevan 38 artiklan osalta lainsäädännön alaan kuuluu artiklan 2 kohta, jossa määrätään, että osapuolet varmistavat kansalaistensa takaisinoton ilman kohtuuttomia viivästyksiä ja tarjoamalla heille asianmukaiset matkustusasiakirjat. Perustuslain 9 §:n 3 momentin mukaan Suomen kansalaista ei saa estää saapumasta maahan ja perustuslain 9 §:n 4 momentin mukaan ulkomaalaisen oikeudesta tulla Suomeen ja oleskella maassa säädetään lailla ja ulkomaalaista ei saa karkottaa, luovuttaa tai palauttaa, jos häntä tämän vuoksi uhkaa kuolemanrangaistus, kidutus tai muu ihmisarvoa loukkaava kohtelu. Matkustusoikeuden osoittamiseksi myönnettävistä asiakirjoista säädetään passilaissa (671/2006) ja henkilökortin myöntämisestä henkilökorttilaissa (663/2016). Kohta sisältää näin ollen lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä. Edellä mainitut kohdat eivät edellytä lainsäädäntömuutoksia.

Muut sopimuksen määräykset ovat lähinnä yleispiirteisiä, yhteistyötä koskevia velvoitteita, joiden ei vakiintuneen käytännön mukaan katsota vaikuttavan Suomen kansainvälisen veloitteen sisältöön tai laajuuteen.

4.2 Käsittelyjärjestys

Sopimus ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitettulla tavalla. Sopimus voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä äänten enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamislaki voidaan hyväksyä tavallisen lain säätämisjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että

eduskunta hyväksyisi Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Japanin välillä Tokiossa 17 päivänä heinäkuuta 2018 tehdyn strategisen kumppanuussopimuksen siltä osin kuin se kuuluu Suomen toimivaltaan.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Lakiehdotus

Laki

Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Japanin välisestä strategisesta kumppanuussopimuksesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Japanin välillä Tokiossa 17 päivänä heinäkuuta 2018 tehdyn strategisen kumppanuussopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Sopimuksen muiden kuin lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

3 §

Tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä 12 syyskuuta 2019

Pääministeri

Antti Rinne

Ulkoministeri Pekka Haavisto

Sopimusteksti

Euroopan unionin ja sen jäsenvaltioiden sekä Japanin välinen STRATEGINEN KUMPPA-
NUUSSOPIMUS

EUROOPAN UNIONI, jäljempänä 'unioni', ja
BELGIAN KUNINGASKUNTA, BULGARIAN TASAVALTA, TŠEKKIN TASAVALTA,
TANSKAN KUNINGASKUNTA, SAKSAN LIITTOTASAVALTA, VIRON TASAVALTA,
IRLANTI,
HELLEENIEN TASAVALTA, ESPANJAN KUNINGASKUNTA, RANSKAN TASA-
VALTA, KROATIAN TASAVALTA, ITALIAN TASAVALTA, KYPROKSEN TASA-
VALTA, LATVIAN TASAVALTA, LIETTUAN TASAVALTA,
LUXEMBURGIN SUURHERTTUAKUNTA, UNKARI,
MALTAN TASAVALTA, ALANKOMAIDEN KUNINGASKUNTA, ITÄVALLAN TASA-
VALTA,
PUOLAN TASAVALTA, PORTUGALIN TASAVALTA, ROMANIA,
SLOVENIAN TASAVALTA, SLOVAKIAN TASAVALTA, SUOMEN TASAVALTA,
RUOTSIN KUNINGASKUNTA ja
ISON-BRITANNIAN JA POHJOIS-IRLANNIN YHDISTYNYT KUNINGASKUNTA,

Euroopan unionista tehdyn sopimuksen ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen
sopimuspuolet, jäljempänä 'jäsenvaltiot',
jäljempänä 'unioniosapuoli', sekä
JAPANI,
jäljempänä yhdessä 'osapuolet', jotka

VAHVISTAVAT sitoumuksensa yhteisiin arvoihin ja periaatteisiin, erityisesti demokratiaan,
oikeusvaltioperiaatteeseen, ihmisoikeuksiin ja perusvapauksiin, jotka muodostavat pohjan osa-
puolten strategisina kumppaneina tekemälle tiiviille ja pitkäkestoiselle yhteistyölle,

PALAUTTAVAT MIELIIN yhä tiiviimmät siteet, joita osapuolten välille on luotu Euroopan
yhteisön ja sen jäsenvaltioiden sekä Japanin suhteista vuonna 1991 annetusta yhteisestä julis-
tuksesta alkaen,

HALUAVAT vahvistaa ja lisätä eri aloilla tehtyjen osapuolten välisten sopimusten tuomaa ar-
vokasta panosta keskinäisille suhteilleen,

TUNNUSTAVAT, että maailmanlaajuisen keskinäisriippuvuuden voimistumisen vuoksi kan-
sainvälistä yhteistyötä on syvennettävä,

OVAT TIETOISIA tähän liittyen samanmielisinä globaaleina kumppaneina yhteisestä vas-
tuustaan ja sitoumuksestaan luoda oikeudenmukainen ja vakaa kansainvälinen järjestys Yhdis-
tyneiden kansakuntien peruskirjan päämäärien ja periaatteiden mukaisesti ja saavuttaa maail-
massa rauha, vakaus ja hyvinvointi sekä ihmisten turvallisuus,

OVAT PÄÄTTÄNEET tähän liittyen tehdä tiivistä yhteistyötä kansainvälisen yhteisön koh-
taamissa merkittävässä globaaleissa haasteissa, kuten joukkotuhoaseiden leviäminen, terro-
rismi, ilmastonmuutos, köyhyys ja tartuntataudit, sekä torjuakseen yhteiseen etuun kohdistu-
via uhkia merialalla, kybertoimintaympäristössä ja ulkoavaruudessa,

OVAT PÄÄTTÄNEET tähän liittyen myös, että koko kansainvälistä yhteisöä koskevat vakavimmat rikokset eivät saa jäädä rankaisematta,
OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET tähän liittyen vahvistaa yleistä kumppanuuttaan kattavalla tavalla laajentamalla poliittisia, taloudellisia ja kulttuurillisia siteitään ja tekemällä sopimuksia,

OVAT VAKAASTI PÄÄTTÄNEET tähän liittyen myös vahvistaa yhteistyötään ja säilyttää yhteistyönsä yleisen johdonmukaisuuden muun muassa vahvistamalla kuulemisia kaikilla tasoilla ja ryhtymällä yhteisiin toimenpiteisiin kaikissa yhteistä etua koskevista asioissa,

PANEVAT MERKILLE, että jos osapuolet päättävät tehdä tämän sopimuksen puitteissa vapauden, turvallisuuden ja oikeuden aluetta koskevia erillissopimuksia, joita unioni tekee Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen kolmannen osan V osaston nojalla, tällaisten tulevaisuudessa tehtävien erillissopimusten määräykset eivät sido Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyttä kuningaskuntaa ja/tai Irlantia, jollei unioni samanaikaisesti Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistyneen kuningaskunnan ja/tai Irlannin kanssa ilmoita Japanille niiden aiempien kahdenvälisen suhteiden osalta, että tällaiset tulevaisuudessa tehtävät erillissopimukset sitovat Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyttä kuningaskuntaa ja/tai Irlantia unionin osana Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyn, Yhdistyneen kuningaskunnan ja Irlannin asemasta vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen osalta tehdyn pöytäkirjan (N:o 21) mukaisesti; panevat merkille, että tämän sopimuksen täytäntöön panemiseksi Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen kolmannen osan V osaston nojalla myöhemmin toteutettavat unionin sisäiset toimenpiteet eivät sido Ison-Britannian ja Pohjois-Irlannin yhdistynyttä kuningaskuntaa ja/tai Irlantia, jos ne eivät ole ilmoittaneet haluavansa osallistua tällaisiin toimenpiteisiin tai hyväksyä ne pöytäkirjan (N:o 21) mukaisesti; ja panevat merkille myös sen, että tällaiset tulevaisuudessa tehtävät erillissopimukset tai myöhemmin toteutettavat unionin sisäiset toimenpiteet kuuluvat Euroopan unionista tehtyyn sopimukseen ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyyn sopimukseen liitetyn, Tanskan asemaa koskevan pöytäkirjan (N:o 22) soveltamisalaan,

OVAT SOPINEET SEURAAVAA:

1 artikla

Soveltamisala ja yleiset periaatteet

1. Tämän sopimuksen tarkoituksena on osapuolten osalta
 - a) vahvistaa osapuolten yleistä kumppanuutta lisäämällä poliittista ja alakohtaista yhteistyötä ja yhteisiä toimia yhteistä etua koskevista asioista, mukaan lukien alueelliset ja maailmanlaajuiset haasteet;
 - b) tarjota pitkäkestoinen oikeudellinen perusta kahdenvälisen yhteistyön ja myös kansainvälisissä ja alueellisissa järjestöissä sekä kansainvälisillä ja alueellisilla foorumeilla tehtävän yhteistyön vahvistamiselle;
 - c) edistää yhdessä kansainvälistä rauhaa ja vakautta edistämällä rii-tojen rauhanomaista ratkaisemista oikeudenmukaisuuden ja kansainvälisen oikeuden periaatteiden mukaisesti; ja
 - d) edistää yhdessä yhteisiä arvoja ja periaatteita, erityisesti demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta, ihmisoikeuksia ja perusvapauksia.
2. Edellä 1 kohdassa vahvistetun tarkoituksen saavuttamiseksi osapuolet panevat tämän sopimuksen täytäntöön keskinäisen kunnioituksen, tasavertaisen kumppanuuden ja kansainvälisen oikeuden kunnioittamisen periaatteiden pohjalta.

3. Osapuolet vahvistavat kumppanuuttaan käymällä vuoropuhelua ja tekemällä yhteistyötä yhteistä etua koskevissa asioissa poliittisten kysymysten, ulko- ja turvallisuuspolitiikkojen ja muun alakohtaisen yhteistyön aloilla. Tätä varten osapuolet järjestävät kokouksia kaikilla tasoilla valtionpäämiesten, ministereiden ja ylempien virkamiesten kokoukset mukaan luettuina ja edistävät laajempaa kansojensa välistä vuorovaikutusta sekä parlamenttien välisiä yhteyksiä.

2 artikla

Demokratia, oikeusvaltio, ihmisoikeudet ja perusvapaudet

1. Osapuolet puolustavat jatkossakin demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta, ihmisoikeuksia ja perusvapauksia koskevia yhteisiä arvoja ja periaatteita, jotka muodostavat osapuolten sisäpolitiikan ja kansainvälisen politiikan perustan. Osapuolet vahvistavat tähän liittyen kunnioittavansa ihmisoikeuksien yleismaailmallista julistusta ja asiaankuuluvia kansainvälisiä ihmisoikeussopimuksia, joissa ne ovat osapuolina.

2. Osapuolet edistävät näitä yhteisiä arvoja ja periaatteita kansainvälisillä foorumeilla. Osapuolet tekevät yhteistyötä ja koordinoivat tarvittaessa toimintaansa näiden arvojen ja periaatteiden edistämiseksi ja toteuttamisessa, myös kolmansissa maissa tai niiden kanssa.

3 artikla

Rauhan ja turvallisuuden edistäminen

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä kansainvälisen ja alueellisen rauhan ja turvallisuuden edistämiseksi.

2. Osapuolet edistävät yhdessä riitojen rauhanomaista ratkaisemista, myös omilla alueillaan, ja kannustavat kansainvälistä yhteisöä ratkaisemaan kaikki riidat rauhanomaisesti kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

4 artikla

Kriisinhallinta

Osapuolet lisäävät näkemystenvaihtoa ja pyrkivät toimimaan yhdessä yhteistä etua koskevissa asioissa kriisinhallinnan ja rauhanrakentamisen alalla muun muassa edistämällä yhteisiä kan-toja, tekemällä päätöslauselmiin ja päätöksiin liittyvää yhteistyötä kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisillä foorumeilla, tukemalla konfliktista toipuvien maiden kansallisia ponniste-luja kestävän rauhan aikaansaamiseksi ja tekemällä yhteistyötä kriisinhallintaoperaatioissa ja muissa asiaankuuluvissa ohjelmissa ja hankkeissa.

5 artikla

Joukkotuhoaseet

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä asesulku- ja aseistariisuntajärjestelmän vahvistamisessa joukkotuhoaseiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen estämiseksi noudattamalla täysimääräisesti osapuolille kansainvälisestä oikeudesta johtuvia velvoitteita ja panemalla ne täytäntöön, mukaan lukien asiaankuuluvat kansainväliset sopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, sellaisena kuin niitä sovelletaan osapuoliin.

2. Osapuolet edistävät ydinaseiden leviämisen estämisestä 1 päivänä heinäkuuta 1968 Lontoossa, Moskovassa ja Washingtonissa tehtyä sopimusta, jäljempänä 'ydinsulkusopimus', joka on ydinaseiden riisuntapyrkimysten keskeinen perusta, maailmanlaajuisen ydinsulkujärjestelmän kulmakivi ja ydinenergian rauhanomaisen käytön edistämisen perusta. Osapuolet myös harjoittavat politiikkaa ja jatkavat aktiivista osallistumista maailmanlaajuisiin ponnisteluihin kaikille turvallisemman maailman rakentamiseksi sekä korostavat asesulku- ja aseistariisuntajärjestelmän kaikkiin haasteisiin vastaamisen merkitystä ja tarvetta puolustaa ja vahvistaa ydinsulkusopimusta sekä luoda edellytykset ydinaseettomalle maailmalle ydinsulkusopimuksen päämäärien mukaisesti kansainvälistä vakautta edistäen ja kaikkien heikentymättömän turvallisuuden periaatteen pohjalta.

3. Osapuolet jatkavat joukkotuhousteiden ja niiden maaliinsaattamisjärjestelmien leviämisen torjumista erityisesti kehittämällä tehokkaan kaksikäyttötuotteiden ja -teknologioiden ja joukkotuhousteisiin liittyvien tuotteiden ja teknologioiden vientivalvontajärjestelmän, johon sisältyvät loppukäytön valvonta ja tehokkaat seuraamukset vientivalvonnan laiminlyömisestä, ja ylläpitämällä tätä järjestelmää.

4. Osapuolet ylläpitävät ja tehostavat tällä alalla käymäänsä vuoropuhelua osapuolten tämän artiklan mukaisten toimien lujittamiseksi.

6 artikla

Tavanomaiset aseet, mukaan luettuina pienaseet ja kevyet aseet

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä ja koordinoivat toimiaan tavanomaisten aseiden sekä kaksikäyttötuotteiden ja -teknologioiden siirron valvonnan alalla maailmanlaajuisella, alueellisella, osa-alueellisella ja kansallisella tasolla, jotta voidaan estää niiden tarkoituksenvastaiset siirrot ja edistää rauhaa, turvallisuutta ja vakautta sekä vähentää inhimillistä kärsimystä kaikilla näillä tasoilla. Osapuolet kehittävät ja panevat täytäntöön vastuullisella tavalla siirron valvontaa koskevat politiikkansa ottamalla muun muassa asianmukaisesti huomioon toistensa turvallisuusnäkökohdat maailmanlaajuisesti sekä osapuolille kuuluvien alueiden ja muiden alueiden yhteydessä.

2. Osapuolet vahvistavat sitoumuksensa asiaankuuluvien kansainvälisten välineiden, kuten New Yorkissa 2 päivänä huhtikuuta 2013 tehdyn asekauppasopimuksen, pienaseiden ja kevyiden aseiden laittoman kaupan kaikkien osa-alueiden ehkäisemistä, torjumista ja poistamista koskevan Yhdistyneiden kansakuntien toimintaohjelman ja asiaankuuluvien Yhdistyneiden kansakuntien päätöslauselmien, muodostamiin kehyksiin ja koordinoivat tarvittaessa näihin välineisiin liittyviä toimiaan, jotta voidaan säännellä kansainvälistä kauppaa ja torjua ja poistaa tavanomaisten aseiden, mukaan lukien pienaseet ja kevyet aseet, sekä ammusten laiton kauppa ja tarkoituksenvastaiset siirrot. Tämän kohdan mukaiseen yhteistyöhön kuuluu tarvittaessa kyseisten kehysten maailmanlaajuisen soveltamisen edistäminen ja täysimääräisen täytäntöönpanon tukeminen kolmansissa maissa.

3. Osapuolet ylläpitävät ja tehostavat vuoropuhelua, joka seuraa ja jolla lujitetaan niiden tämän artiklan mukaisia toimia.

7 artikla

Kansainvälistä yhteisöä koskettavat vakavat rikokset ja Kansainvälinen rikostuomioistuin

1. Osapuolet tekevät yhteistyötä kansainvälistä yhteisöä koskevien vakavien rikosten tutkimisen ja niitä koskevien syytetoimien edistämiseksi muun muassa Kansainvälisessä rikostuomioistuimessa ja tarvittaessa Yhdistyneiden kansakuntien asiaankuuluvien päätöslauselmien mukaisesti perustetuissa tuomioistuimissa.
2. Osapuolet tekevät yhteistyötä Roomassa 17 päivänä heinäkuuta 1998 tehdyn Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön, jäljempänä 'perussääntö', tavoitteiden edistämiseksi. Tässä tarkoituksessa ne
 - a) jatkavat perussäännön yleismaailmallisuuden edistämistä muun muassa jakamalla tarvittaessa kokemuksia sen vahvistamista ja täytäntöönpanoa varten tarvittavien toimenpiteiden hyväksymisestä;
 - b) turvaavat perussäännön koskemattomuuden suojelemalla sen ydinperiaatteita; ja
 - c) tekevät yhteistyötä parantaakseen edelleen Kansainvälisen rikostuomioistuimen toiminnan tuloksellisuutta.

8 artikla

Terrorismin torjunta

1. Osapuolet työskentelevät yhdessä kahdensiväisellä, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla ehkäistäkseen ja torjuakseen terrorismin kaikkia muotoja ja ilmentymiä sovellettavan kansainvälisen oikeuden mukaisesti, mukaan lukien kansainväliset terrorismin torjuntaan liittyvät sopimukset, kansainvälinen humanitaarinen oikeus ja ihmisoikeuksia koskeva kansainvälinen oikeus, sellaisina kuin niitä sovelletaan osapuoliin, ja Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan periaatteet.
2. Osapuolet tehostavat yhteistyötään ottaen huomioon Yhdistyneiden kansakuntien maailmanlaajuisen terrorismin- vastaisen strategian ja Yhdistyneiden kansakuntien turvallisuusneuvoston asiaankuuluvat päätöslauselmat.
3. Osapuolet edistävät vuoropuhelua sekä tietojen ja näkemysten vaihtoa kaikista terroriteoista ja niihin liittyvistä menetelmistä ja käytännöistä kunnioittaen kuitenkin samalla yksityisyyden ja henkilötietojen suojaa kansainvälisen oikeuden ja omien lakiansa ja asetustensa mukaisesti.

9 artikla

Kemiallisen, biologisen, säteily- ja ydinriskin vähentäminen

1. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään kemiallisen, biologisen, säteily- ja ydinriskin ehkäisemisessä, vähentämisessä ja hallinnassa sekä siihen reagoimisessa.
2. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään kemiallisen, biologisen, säteily- ja ydinriskin hallintaan liittyvien institutionaalisten valmiuksien parantamiseksi kolmansissa maissa.

10 artikla

Kansainvälinen ja alueellinen yhteistyö sekä Yhdistyneiden kansakuntien uudistaminen

1. Osapuolet sitoutuvat tulokselliseen monenvälisyyteen ja pyrkivät sen tueksi vaihtamaan näkemyksiä ja vahvistamaan yhteistyötään sekä tarvittaessa koordinoimaan kantojaan Yhdistyneissä kansakunnissa ja muissa kansainvälisissä ja alueellisissa järjestöissä sekä kansainvälisillä ja alueellisilla foorumeilla.

2. Osapuolet tekevät yhteistyötä edistääkseen Yhdistyneiden kansakuntien uudistamista koko Yhdistyneiden kansakuntien järjestelmän ja myös turvallisuusneuvoston tehokkuuden, vaikuttavuuden, avoimuuden, vastuuvellisuuden, valmiuksien ja edustavuuden vahvistamiseksi.

11 artikla

Kehitysyhteistyöpolitiikka

1. Osapuolet lisäävät näkemysten vaihtoa kehityspolitiikoista muun muassa käymällä säännöllistä vuoropuhelua ja koordinoimalla tarvittaessa kestävästä kehityksestä ja köyhyyden poistamista maailmanlaajuisella tasolla koskevia erityisiä politiikkojaan.

2. Osapuolet koordinoivat tarvittaessa kehitykseen liittyviä kysymyksiä koskevia kantojaan kansainvälisillä ja alueellisilla foorumeilla.

3. Osapuolet pyrkivät kannustamaan edelleen kehitysvirastojaan ja -osastojaan vaihtamaan keskenään tietoja ja tekemään yhteistyötä sekä tarvittaessa koordinoimaan maan sisäisiä toimintojaan.

4. Osapuolet pyrkivät myös vaihtamaan tietoja, parhaita käytäntöjä ja kokemuksia kehitysavun alalla sekä tekemään yhteistyötä laittomien rahavirtojen torjumiseksi ja osapuolten omiin ja vastaanottajamaiden taloudellisiin etuihin kaikilla tasoilla vaikuttavien sääntöjen, vastaisuuksien, petosten, lahjonnan ja muiden laittomien toimintojen ehkäisemiseksi ja torjumiseksi.

12 artikla

Katastrofihallinta ja humanitaarinen toiminta

1. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään ja edistävät tarvittaessa koordinointia kahdenvälisellä, alueellisella ja kansainvälisellä tasolla katastrofien ehkäisemiseksi ja hillitsemiseksi, niihin valmistautumiseksi ja reagoimiseksi sekä niistä toipumiseksi, jotta voidaan vähentää katastrofiriskiä ja lisätä tähän liittyvää selviytymiskykyä.

2. Osapuolet pyrkivät tekemään yhteistyötä humanitaarisissa toimissa ja myös hätäapuoperaatioissa, jotta voidaan varmistaa tuloksellinen ja koordinoitu toiminta.

13 artikla

Talous- ja finanssipolitiikka

1. Osapuolet tehostavat tietojen ja kokemusten vaihtoa edistääkseen tiivistä kahdenvälistä ja monenvälistä poliittista koordinointia, jotta ne voivat tukea kestävästä ja tasapainoisesta kasvusta, työpaikkojen luonnin edistämistä sekä makrotalouden liiallisen epätasapainon ja kaikenlaisen protektionismin torjumista koskevia yhteisiä tavoitteitaan.

2. Osapuolet edistävät tietojenvaihtoa finanssipolitiikoistaan ja rahoitusalan sääntelystään, jotta ne voivat vahvistaa yhteistyötä rahoitusvakauden ja julkisen talouden kestävyuden varmistamiseksi muun muassa parantamalla kirjanpitoa, tilintarkastuksia, pankki- ja vakuutustoimintaa, rahoitusmarkkinoita ja rahoitusalan muita osa-alueita koskevia sääntely- ja valvontajärjestelmiä, tukien parhaillaan käynnissä olevaa työtä asiaankuuluvissa kansainvälisissä järjestöissä ja asiaankuuluvilla kansainvälisillä foorumeilla.

14 artikla

Tiede, teknologia ja innovointi

Tieteellisestä ja teknologisesta yhteistyöstä Brysselissä 30 päivänä marraskuuta 2009 tehdyn Euroopan yhteisön ja Japanin hallituksen välisen sopimuksen, sellaisena kuin se on mahdollisesti muutettuna, perusteella osapuolet vahvistavat yhteistyötään tieteen, teknologian ja innovoinnin alalla kiinnittämällä erityistä huomiota yhteistä etua koskeviin painopistealoihin.

15 artikla

Liikenne

1. Osapuolet pyrkivät tekemään yhteistyötä lisäämällä tietojenvaihtoa ja vuoropuhelua liikenteeseen liittyvistä politiikoista, käytännöistä ja muista yhteistä etua koskevista aloista kaikkien liikennemuotojen osalta ja koordinoivat tarvittaessa kantojaan kansainvälisillä liikennefoorumeilla.

2. Edellä 1 kohdassa tarkoitettuja yhteistyöaloja ovat muun muassa

- a) ilmailuala, kuten lentoturvallisuus, ilmailun turvaaminen, ilmailukenteen hallinta ja muut asiaankuuluvat säännökset, jotta voidaan edistää laajempia ja molempia osapuolia hyödyttäviä lentoliikennesuhteita, mukaan lukien tarvittaessa tekninen ja sääntelyyn liittyvä yhteistyö ja yhteiseen etuun sekä molempien osapuolten suostumukseen perustuvat lisäsopimukset;
- b) merenkulkuala; ja
- c) rautatieala.

16 artikla

Ulkoavaruus

1. Osapuolet lisäävät näkemysten ja tietojen vaihtoa avaruuteen liittyvistä politiikoistaan ja toimistaan.

2. Osapuolet pyrkivät tekemään tarvittaessa yhteistyötä muun muassa säännöllisen vuoropuhelun avulla ulkoavaruuden tutkimisessa ja rauhanomaisessa käytössä, mukaan lukien osapuolten satelliittinavigointijärjestelmien keskinäinen yhteensopivuus, maapallon havainnointi ja seuranta, ilmastonmuutos, avaruustiede ja -teknologia, avaruuteen liittyvien toimintojen turvallisuusnäkökohdat ja muut yhteistä etua koskevat alat.

17 artikla

Yhteistyö teollisuuden alalla

1. Osapuolet edistävät yhteistyötä teollisuuden alalla yritystensä kilpailukyvyyn parantamiseksi. Tätä varten osapuolet edistävät omia teollisuuspolitiikkojaan koskevaa näkemysten ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa eri aloilla, joita ovat esimerkiksi innovointi, ilmastomuutos, energiatehokkuus, standardointi, yritysten yhteiskuntavastuu sekä pienten ja keski-suurten yritysten kilpailukyvyyn parantaminen ja kansainvälistymisen tukeminen.

2. Osapuolet helpottavat julkisten ja yksityisten sektoriensa käynnistämiä yhteistyötoimia, jotta voidaan parantaa osapuolten yritysten kilpailukykyä ja yhteistyötä muun muassa niiden välisen vuoropuhelun avulla.

18 artikla

Tulli

Osapuolet vahvistavat yhteistyötään tullialalla ja myös helpottavat lainmukaista kaupankäyntiä varmistaen kuitenkin samalla, että tullivalvonta on tehokasta ja että tullilakeja ja -määräyksiä noudatetaan yhteistyöstä ja keskinäisestä hallinnollisesta avunannosta tulliasioissa Brysselissä 30 päivänä tammikuuta 2008 tehdyn Euroopan yhteisön ja Japanin hallituksen välisen sopimuksen, sellaisena kuin se on mahdollisesti muutettuna, mukaisesti. Osapuolet myös vaihtavat näkemyksiä ja tekevät yhteistyötä asiaankuuluissa kansainvälisissä yhteyksissä.

19 artikla

Verotus

Verotusalan hyvän hallintotavan edistämiseksi osapuolet pyrkivät vahvistamaan yhteistyötään kansainvälisesti sovittujen veromääräysten mukaisesti erityisesti kannustamalla kolmansia maita lisäämään avoimuutta, varmistamaan tietojenvaihdon ja poistamaan haitalliset verokäytännöt.

20 artikla

Matkailu

Osapuolet vahvistavat yhteistyötään matkailun kestäväen kehityksen sekä matkailualan kilpailukyvyyn parantamisen osalta, millä voidaan edistää talouskasvua, kulttuurivaihtoa ja ihmisten välistä vuorovaikutusta.

21 artikla

Tietoyhteiskunta

Osapuolet vaihtavat näkemyksiään tieto- ja viestintäteknologiaan liittyvistä politiikoistaan ja säännöksistään vahvistaakseen yhteistyötään keskeisissä kysymyksissä, joita ovat muun muassa

- a) sähköinen viestintä, mukaan lukien internetin hallinto ja verkkoturvallisuus;
- b) tutkimusverkkojen yhteenliittäminen, myös alueellisesti;
- c) tutkimus- ja innovointitoiminnan edistäminen; sekä
- d) uusien teknologioiden standardointi ja levittäminen.

22 artikla

Kuluttajapolitiikka

Osapuolet edistävät vuoropuhelua ja näkemysten vaihtoa kuluttajansuojan korkeaan tasoon tähtäävistä politiikoista, laeista ja määräyksistä sekä vahvistavat yhteistyötään keskeisillä aloilla, joita ovat muun muassa tuoteturvallisuus, kuluttajalainsäädännön ja -määräysten täytäntöönpano, kuluttajavalistus, kuluttajien vaikutusmahdollisuuksien lisääminen ja kuluttajien oikeussuojakeinot.

23 artikla

Ympäristö

1. Osapuolet lisäävät näkemysten, tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa ympäristöpolitiikoista ja -säännöksistä ja vahvistavat yhteistyötään esimerkiksi seuraavilla aloilla:

- a) resurssien tehokas käyttö;
- b) biologinen monimuotoisuus;
- c) kestävä kulutus ja tuotanto;
- d) ympäristönsuojelua tukevat teknologiat, tavarat ja palvelut;
- e) metsien suojelu ja kestävä hoito, mukaan lukien tarvittaessa laitotomat hakkuut; ja
- f) muut asiaankuuluvan politiikanalan vuoropuhelussa päätettävät alat.

2. Osapuolet pyrkivät vahvistamaan yhteistyötään asiaankuuluvien kansainvälisten sopimusten ja välineiden muodostamien kehysten puitteissa, sellaisina kuin niitä sovelletaan osapuoliin, sekä kansainvälisillä foorumeilla.

24 artikla

Ilmastonmuutos

1. Osapuolet tunnustavat, että maailmanlaajuisia kasvihuonekaasupäästöjä on vähennettävä kiireesti perusteellisella ja kestävällä tavalla, jotta maapallon keskilämpötilan nousu voidaan pitää selvästi alle kahdessa celsiusasteessa suhteessa esiteollisella kaudella vallinneeseen tasoon ja jotta lämpötilan nousu voidaan pyrkiä rajoittamaan 1,5 celsiusasteeseen suhteessa esiteollisella kaudella vallinneeseen tasoon, ja ottavat johtavan aseman ilmastonmuutoksen ja sen haitallisten vaikutusten torjumiseksi muun muassa omilla toimillaan ja kansainvälisillä toimilla ihmisen toiminnasta aiheutuvien kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseksi. Osapuolet tekevät tarvittaessa ilmastonmuutosta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien 9 päivänä toukokuuta 1992 New Yorkissa antaman puitesopimuksen mukaista yhteistyötä kyseisen puitesopimuksen tavoitteen saavuttamiseksi, 12 päivänä joulukuuta 2015 Pariisissa tehdyn Pariisin sopimuksen panemiseksi täytäntöön ja monenvälisten oikeudellisten kehysten vahvistamiseksi. Osapuolet pyrkivät myös vahvistamaan yhteistyötään muilla asiaankuuluvilla kansainvälisillä foorumeilla.

2. Osapuolet pyrkivät kestäväen kehityksen edistämiseksi myös tekemään yhteistyötä lisäämällä tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihtoa sekä tarvittaessa edistämällä yhteistä etua koskeviin kysymyksiin liittyvien politiikkojen koordinoitua ilmastonmuutoksen alalla muun muassa seuraavissa asioissa:

- a) ilmastomuutoksen hillitseminen erilaisilla toimenpiteillä, kuten vähähiilisen teknologian tutkiminen ja kehittäminen, markkinapohjaiset mekanismit ja lyhytvaikutteisten, ilmastomuutosta aiheuttavien ilmansaasteiden vähentäminen;
- b) ilmastomuutoksen haitallisiin vaikutuksiin sopeutuminen; ja
- c) kolmansien maiden avustaminen.

25 artikla

Kaupunkipolitiikka

Osapuolet lisäävät kokemusten ja hyvien käytäntöjen vaihtoa kaupunkipolitiikan alalla, jotta ne voivat erityisesti vastata siihen liittyviin yhteisiin haasteisiin, mukaan lukien väestörakenteen muutoksista ja ilmastomuutoksesta aiheutuvat haasteet. Osapuolet kannustavat myös tarvittaessa tällaiseen kokemusten ja hyvien käytäntöjen vaihtoon paikallishallintojensa tai kaupunkiviranomaistensa välillä.

26 artikla

Energia

Osapuolet pyrkivät vahvistamaan yhteistyötään ja tarvittaessa koordinoimaan tiiviisti toimintaansa kansainvälisissä järjestöissä ja kansainvälisillä foorumeilla energia-alalla, mukaan lukien energiaturvallisuus, maailmanlaajuinen energiakauppa ja -investoinnit, maailmanlaajuisten energiemarkkinoiden toiminta, energiatehokkuus ja energiaan liittyvät teknologiat.

27 artikla

Maatalous

1. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään maataloutta, maaseudun kehittämistä ja metsänhoitoa koskevien politiikkojen alalla, mukaan lukien kestävä maatalous, elintarvike-turva, ympäristövaatimusten sisällyttäminen maatalouspolitiikkoihin, maaseutualueita koskevat kehityspolitiikat, maataloustuotteiden edistäminen ja niitä koskeva laatu- ja ympäristöpolitiikka sekä maantieteelliset merkinnät, luonnonmukainen tuotanto, kansainväliset maatalousnäkökulmat, kestävä metsänhoito ja yhteydet kestävä maataloutta, maaseudun kehittämistä ja metsänhoitoa koskevien politiikkojen sekä ympäristöä ja ilmastomuutosta koskevien politiikkojen välillä.
2. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään maataloutta ja metsänhoitoa koskevan tutkimuksen ja innovoinnin alalla.

28 artikla

Kalastus

1. Osapuolet edistävät vuoropuhelua ja vahvistavat yhteistyötään kalastuspolitiikan alalla ennalta varautuvien ja ekosysteemilähtöisten lähestymistapojen mukaisesti, jotta voidaan edistää kalavarojen pitkän aikavälin suojelua, tehokasta hoitoa ja kestävä käyttöä parhaiden saatavilla olevien tieteellisten tietojen pohjalta.
2. Osapuolet lisäävät näkemysten ja tietojen vaihtoa ja edistävät kansainvälistä yhteistyötä laittoman, ilmoittamattoman ja sääntelemättömän kalastuksen ehkäisemiseksi, estämiseksi ja poistamiseksi.

3. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään asiaankuuluvien alueellisten kalastuksenhoitojärjestöjen puitteissa.

29 artikla

Meriasiat

Osapuolet edistävät Montego Bayssa 10 päivänä joulukuuta 1982 tehdystä Yhdistyneiden kansakuntien merioikeusyleis- sopimuksesta, jäljempänä 'UNCLOS', ilmenevän kansainvälisen oikeuden mukaisesti vuoropuhelua, lisäävät keskinäistä ymmärrystä meriasioista ja työskentelevät yhdessä seuraavien asioiden edistämiseksi:

- a) oikeusvaltioperiaate tällä alalla, mukaan lukien merenkulun ja ylilennon vapaudet ja muut aavan meren vapaudet UNCLOSin 87 artiklasta ilmenevällä tavalla; ja
- b) merten ja valtamerten ekosysteemien ja elottomien luonnonvarojen pitkän aikavälin suojelu, kestävä hoito ja niitä koskevan tietämyksen lisääminen sovellettavan kansainvälisen oikeuden mukaisesti.

30 artikla

Työllisyys- ja sosiaaliasiat

1. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään työllisyyden, sosiaaliasioiden ja ihmisarvoisen työn aloilla, joihin kuuluvat esimerkiksi työllisyyspolitiikat ja sosiaaliturvajärjestelmät globalisaation ja väestörakenteen muutosten sosiaalisen ulottuvuuden yhteydessä, vaihtamalla näkemyksiä ja kokemuksia ja tekemällä tarvittaessa yhteistyötä yhteistä etua koskevista asioista.

2. Osapuolet pyrkivät kunnioittamaan, edistämään ja panemaan täytäntöön kansainvälisesti tunnustettuja työelämän normeja ja sosiaalisia standardeja ja edistämään ihmisarvoista työtä sen pohjalta, että ne ovat sitoutuneet asiaankuuluviin kansainvälisiin välineisiin, kuten 18 päivänä kesäkuuta 1998 hyväksyttyyn Kansainvälisen työjärjestön julistukseen työelämän perusperiaatteista ja -oikeuksista ja 10 päivänä kesäkuuta 2008 hyväksyttyyn Kansainvälisen työjärjestön julistukseen sosiaalisesti oikeudenmukaisesta globalisaatiosta.

31 artikla

Terveys

Osapuolet lisäävät näkemysten, tietojen ja kokemusten vaihtoa terveyden alalla, jotta ne voivat ratkaista tehokkaasti rajat ylittäviä terveysongelmia tekemällä erityisesti yhteistyötä tartuntatautien ja ei-tarttuvien tautien ehkäisemisessä ja valvonnassa, myös edistämällä tarvittaessa kansainvälisiä terveystopimuksia.

32 artikla

Oikeudellinen yhteistyö

1. Osapuolet vahvistavat oikeudellista yhteistyötään siviili- ja kauppaoikeuden alalla, erityisesti siviilioikeudellista yhteistyötä koskevien yleissopimusten edistämistä ja tuoksellisuutta koskevista asioista.

2. Osapuolet vahvistavat rikosasioita koskevaa oikeudellista yhteistyötä, joka perustuu keskinäisestä oikeusavusta rikosasioissa Brysselissä 30 päivänä marraskuuta 2009 ja Tokiossa 15 päivänä joulukuuta 2009 allekirjoitettuun Euroopan unionin ja Japanin väliseen sopimukseen, sellaisena kuin se on mahdollisesti muutettuna.

33 artikla

Korruption ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunta

Osapuolet vahvistavat yhteistyötään korruption ja rajatylittävän järjestäytyneen rikollisuuden, mukaan lukien ampuma- aseiden laiton kauppa ja talousrikollisuus, ehkäisemisessä ja torjunnassa muun muassa edistämällä tarvittaessa asiaankuuluvia kansainvälisiä sopimuksia.

34 artikla

Rahanpesun ja terrorismin rahoituksen torjunta

Osapuolet vahvistavat yhteistyötään muun muassa tietoja vaihtamalla sen estämiseksi, että niiden rahoitusjärjestelmiä käytettäisiin rikoksen tuottaman hyödyn rahanpesuun ja terrorismin rahoitukseen, ja ottavat huomioon asiaankuuluvien kansainvälisten elinten, kuten rahanpesun ja terrorismin rahoittamisen vastaisen toimintaryhmän, yleisesti tunnustetut normit.

35 artikla

Huumausaineiden torjunta

Osapuolet vahvistavat yhteistyötään huumausaineiden ehkäisemisessä ja torjunnassa tavoitteenaan

- a) vähentää huumausaineiden tarjontaa, kauppaa ja kysyntää;
- b) estää huumausaineiden tai psykotrooppisten aineiden laittomaan valmistukseen käytettävien lähtöaineiden kulkeutuminen tähän tarkoitukseen;
- c) suojella kansanterveyttä ja hyvinvointia; ja
- d) hajottaa huumausaineiden kauppaan osallistuvat rajat ylittävät rikollisverkostot ja erityisesti estää niitä tunkeutumasta lailliseen kaupalliseen ja rahoitusalan toimintaan, muun muassa vaihtamalla tietoja ja parhaita käytäntöjä.

36 artikla

Yhteistyö kyberasioissa

1. Osapuolet lisäävät näkemysten ja tietojen vaihtoa kyberasioita koskevista politiikoistaan ja toimistaan sekä kannustavat tällaista näkemysten ja tietojen vaihtoa kansainvälisillä ja alueellisilla foorumeilla.

2. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään ihmisoikeuksien ja vapaan tiedonkulun edistämiseksi ja suojelemiseksi kybertoimintaympäristössä niin laajalti kuin mahdollista. Tätä varten ja sen ymmärryksen pohjalta, että kybertoimintaympäristössä sovelletaan kansainvälistä oikeutta, ne tekevät tarvittaessa yhteistyötä kansainvälisten normien laatimisessa ja kehittämisessä ja luottamuksen rakentamisen edistämiseksi kybertoimintaympäristössä.

3. Osapuolet tekevät tarvittaessa yhteistyötä, jotta ne voivat parantaa kolmansien maiden valmiuksia vahvistaa kyberturvallisuuttaan ja torjua kyberrikollisuutta.

4. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään ehkäistäkseen ja torjuakseen kyberrikollisuutta, mukaan lukien laittoman sisällön levittäminen internetissä.

37 artikla

Matkustajarekisterit

Osapuolet pyrkivät käyttämään lakiansa ja asetustensa mahdollistamassa laajuudessa käytettävissä olevia työkaluja, kuten matkustajarekistereitä, terroritekojen ja vakavien rikosten ehkäisemiseen ja torjumiseen kunnioittaen kuitenkin samalla oikeutta yksityisyyteen ja henkilötietojen suojaa.

38 artikla

Muuttoliike

1. Osapuolet edistävät vuoropuhelua politiikoistaan muuttoliikkeen alalla, johon liittyviä kysymyksiä ovat esimerkiksi laillinen muuttoliike, laiton maahanmuutto, ihmis-kauppa, turvapaikka-asiat ja rajavalvonta, mukaan lukien viisumien ja matkustusasiakirjojen turvallisuus, ja ottavat tässä yhteydessä huomioon muuttoliikkeeseen liittyvän sosioekonomisen todellisuuden.

2. Osapuolet vahvistavat yhteistyötään laittoman maahanmuuton ehkäisemiseksi ja valvomiseksi muun muassa varmistamalla kansalaistensa takaisinoton ilman kohtuuttomia viivästyksiä ja tarjoamalla heille asianmukaiset matkustus- asiakirjat.

39 artikla

Henkilötietojen suoja

Osapuolet vahvistavat yhteistyötään, jotta ne voivat varmistaa korkeatasoisen henkilötietojen suojan.

40 artikla

Koulutus, nuoriso ja urheilu

1. Osapuolet lisäävät näkemysten ja tietojen vaihtoa koulutukseen, nuorisoon ja urheiluun liittyvistä politiikoistaan.

2. Osapuolet kannustavat tarvittaessa koulutuksen, nuorison ja urheilun alalla toteutettaviin yhteistyötoimiin, kuten yhteisiin ohjelmiin, henkilövaihtoon sekä tietämyksen ja kokemusten vaihtoon.

41 artikla

Kulttuuri

1. Osapuolet pyrkivät lisäämään kulttuuritoimintaan osallistuvien henkilöiden ja taideteosten vaihtoa ja toteuttamaan tarvittaessa yhteisiä aloitteita kulttuurin eri aloilla, mukaan lukien audiovisuaaliset teokset, kuten elokuvat.

2. Osapuolet kannustavat kansalaisyhteiskuntaan ja kulttuurialan instituutioitaan vuoropuheluun ja yhteistyöhön keskinäisen tietoisuuden ja ymmärtämyksen lisäämiseksi.

3. Osapuolet pyrkivät tekemään yhteistyötä yhteistä etua koskevissa asioissa asianmukaisilla kansainvälisillä foorumeilla, kuten Yhdistyneiden kansakuntien kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestössä, pyrkiäkseen yhteisiin tavoitteisiin ja edistääkseen kulttuurien monimuotoisuutta ja kulttuuriperinnön suojelua.

42 artikla

Sekakomitea

1. Perustetaan sekakomitea, joka muodostuu osapuolten edustajista. Sekakomitean puheenjohtajina toimivat yhdessä molempien osapuolten edustajat.

2. Sekakomitean tehtävänä on

- a) koordinoida tähän sopimukseen perustuvaa yleistä kumppanuutta;
- b) pyytää tarvittaessa tietoja osapuolten välisten muiden sopimusten tai järjestelyjen nojalla perustetuilta komiteoilta tai muilta elimiltä ja vaihtaa näkemyksiä yhteistä etua koskevista asioista;
- c) päättää uusista yhteistyöaloista, joita ei ole lueteltu tässä sopimuksessa, edellyttäen, että ne ovat sopusoinnussa tämän sopimuksen tavoitteiden kanssa;
- d) varmistaa tämän sopimuksen moitteeton toiminta ja tehokas täytäntöönpano;
- e) pyrkiä ratkaisemaan tämän sopimuksen tulkinnasta, soveltamisesta tai täytäntöönpanosta mahdollisesti aiheutuvat kiistat;
- f) toimia foorumina, jolla voidaan selittää kaikki tähän sopimukseen liittyvien politiikkojen, ohjelmien tai valtuuksien asiaankuuluvat muutokset; ja
- g) antaa suosituksia ja tehdä tarvittaessa päätöksiä sekä helpottaa yhteistyön erityisiä osa-alueita tämän sopimuksen perusteella.

3. Sekakomitea tekee päätöksensä yksimielisesti.

4. Sekakomitea kokoontuu tavallisesti kerran vuodessa vuorotellen Tokiossa ja Brysselissä. Lisäksi sekakomitea kokoontuu kumman tahansa osapuolen pyynnöstä.

5. Sekakomitea vahvistaa työjärjestyksensä.

43 artikla

Riitojen ratkaiseminen

1. Osapuolet ryhtyvät keskinäisen kunnioituksen, tasavertaisen kumppanuuden ja kansainvälisen oikeuden kunnioittamisen periaatteiden pohjalta kaikkiin yleisiin tai erityisiin toimenpiteisiin, jotka ovat tarpeen osapuolille tästä sopimuksesta johtuvien velvollisuuksien noudattamiseksi.

2. Jos esiin tulee tämän sopimuksen tulkintaan, soveltamiseen tai täytäntöönpanoon liittyviä riitoja, osapuolet tehostavat keskinäisiä kuulemis- ja yhteistyöpyrkimyksiään voidakseen ratkaista tällaiset riidat nopeasti ja sovinnollisesti.

3. Jos riitaa ei voida ratkaista 2 kohdan mukaisesti, kumpi tahansa osapuoli voi pyytää, että riita siirretään sekakomitealle jatkokeskustelua ja -tarkastelua varten.

4. Osapuolet katsovat, että tämän sopimuksen mukaisen yhteistyön perustan olennaisen osan muodostavien

2 artiklan 1 kohdassa ja 5 artiklan 1 kohdassa esitettyjen velvollisuuksien erityisen vakavaan ja huomattavaan rikkomiseen, joka on vakavuudeltaan ja luonteeltaan niin poikkeuksellinen, että se uhkaa rauhaa ja turvallisuutta ja että sillä on kansainvälisiä vaikutuksia, voidaan puuttua erityisen kiireellisenä tapauksena.

5. Siinä epätodennäköisessä ja odottamattomassa tapauksessa, että kumman tahansa osapuolen alueella ilmenee 4 kohdassa tarkoitettu erityisen kiireellinen tapaus, sekakomitea järjestää kiireelliset neuvottelut 15 päivän kuluessa toisen osapuolen pyynnöstä.

Jos sekakomitea ei pääse molempien osapuolten hyväksymään ratkaisuun, se järjestää kiireesti ministeritason kokouksen kyseisestä asiasta.

6. Jos erityisen kiireelliseen tapaukseen ei löydetä molempien osapuolten hyväksymää ratkaisua ministeritasolla, 5 kohdassa tarkoitetun pyynnön esittänyt osapuoli voi päättää keskeyttää tämän sopimuksen määräysten soveltamisen kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Lisäksi osapuolet panevat merkille, että 5 kohdassa tarkoitetun pyynnön esittänyt osapuoli voi ryhtyä muihin asianmukaisiin tämän sopimuksen ulkopuolisiin toimenpiteisiin kansainvälisen oikeuden mukaisesti. Kyseinen osapuoli ilmoittaa välittömästi toiselle osapuolelle kirjallisesti päätöksestään ja soveltaa päätöstä sen vähimmäisajan, joka tarvitaan, jotta asia voidaan ratkaista osapuolille hyväksyttävällä tavalla.

7. Osapuolet seuraavat jatkuvasti sen erityisen kiireellisen tapauksen kehitystä, jonka vuoksi tämän sopimuksen määräysten soveltaminen on päätetty keskeyttää. Sopimuksen määräysten soveltamisen keskeyttämiseen turvautuneen osapuolen on peruttava keskeyttäminen heti, kun se on perusteltua, ja joka tapauksessa viimeistään silloin, kun erityisen kiireellistä tapausta ei enää ole.

8. Tämä sopimus ei vaikuta osapuolten välisten muiden sopimusten tulkintaan tai soveltamiseen eikä rajoita tällaisten sopimusten tulkintaa tai soveltamista. Tämän sopimuksen riitojenratkaisumääräykset eivät etenkaan korvaa osapuolten välisiin muihin sopimuksiin sisältyviä riitojenratkaisumääräyksiä eivätkä vaikuta niihin millään tavoin.

44 artikla

Erinäiset määräykset

Tähän sopimukseen perustuva yhteistyö ja perustuvat toimet on pantava täytäntöön osapuolten lakien ja asetusten mukaisesti.

45 artikla

Osapuolten määrittely

Tässä sopimuksessa 'osapuolilla' tarkoitetaan unionia tai sen jäsenvaltioita taikka unionia ja sen jäsenvaltioita niillä kulloinkin olevan toimivallan mukaisesti sekä Japania.

46 artikla

Tietojen antaminen

Minkään tässä sopimuksessa ei katsota edellyttävän, että kumpikaan osapuoli antaa tietoja, joiden luovuttamisen se katsoo olevan keskeisten turvallisuusetujensa vastaista.

47 artikla

Voimaantulo ja soveltaminen voimaantuloon asti

1. Japani ratifioi ja unioniosapuoli hyväksyy tai ratifioi tämän sopimuksen omien sovellettavien oikeudellisten menettelyjensä mukaisesti. Japanin ratifioimiskirja ja asiakirja, jolla vahvistetaan unioniosapuolen hyväksymis- ja ratifiointimenettelyn päätökseen saattaminen, vaihdetaan Tokiossa. Tämä sopimus tulee voimaan asiakirjojen vaihtamispäivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä.

2. Sen estämättä, mitä 1 kohdassa määrätään, unioni ja Japani soveltavat tämän sopimuksen 1, 2, 3 ja 4 artiklan, 5 artiklan 1 kohdan, 11, 12, 13 ja 14 artiklan, 15 artiklan (lukuun ottamatta 2 kohdan b alakohtaa), 16, 17, 18, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31 ja 37 artiklan, 38 artiklan 1 kohdan, 39, 40 ja 41 artiklan, 42 artiklan (lukuun ottamatta 2 kohdan c alakohtaa), 43, 44, 45, 46 ja 47 artiklan, 48 artiklan 3 kohdan sekä 49, 50 ja 51 artiklan määräyksiä sopimuksen voimaantuloon asti. Niiden soveltaminen alkaa sitä päivää seuraavan toisen kuukauden ensimmäisenä päivänä, jona Japani on ilmoittanut unionille Japanin suorittaman ratifioinnin loppuun saattamisesta tai jona unioni on ilmoittanut Japanille tätä tarkoitusta varten tarvittavan soveltuvan oikeudellisen menettelyn loppuun saattamisesta, sen mukaan kumpi ajankohta on myöhäisempi. Ilmoitukset annetaan diplomaattisina nootteina.

3. Edellä olevan 2 kohdan mukaisesti tämän sopimuksen voimaantuloon asti sovellettavilla määräyksillä on sama oikeusvaikutus kuin jos tämä sopimus olisi voimassa osapuolten välillä.

48 artikla

Irtisanominen

1. Tämä sopimus on voimassa, jollei sitä irtisanota 2 kohdan mukaisesti.

2. Kumpi tahansa osapuoli voi ilmoittaa toiselle osapuolelle kirjallisesti aikomuksesta irtisanoa tämä sopimus. Sopimuksen irtisanominen tulee voimaan kuusi kuukautta sen päivän jälkeen, kun toinen osapuoli on vastaanottanut ilmoituksen.

3. Kumpi tahansa osapuoli voi ilmoittaa toiselle osapuolelle kirjallisesti aikomuksesta lopettaa tämän sopimuksen 47 artiklan 2 kohdassa tarkoitettu soveltaminen sopimuksen voimaantuloon asti. Soveltamisen lopettaminen tulee voimaan kuusi kuukautta sen päivän jälkeen, kun toinen osapuoli on vastaanottanut ilmoituksen.

49 artikla

Tulevat unioniin liittymiset

1. Unioni ilmoittaa Japanille kaikista kolmansien maiden pyynnöistä liittyä unionin jäseneksi.
2. Osapuolet keskustelevat muun muassa sekakomitean puitteissa mahdollisista vaikutuksista, joita kolmannen maan liittymisellä unionin jäseneksi voi olla tälle sopimukselle.
3. Unioni ilmoittaa Japanille kolmannen maan unionin jäseneksi liittymistä koskevan sopimuksen allekirjoittamisesta ja voimaantulosta.

50 artikla

Alueellinen soveltaminen

Tätä sopimusta sovelletaan alueisiin, joihin sovelletaan Euroopan unionista tehtyä sopimusta ja Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta mainituissa sopimuksissa määrätyn edellytyksin, sekä Japanin alueeseen.

51 artikla

Todistusvoimaiset asiakirjat

Tämä sopimus laaditaan kahtena kappaleena bulgarian, englannin, espanjan, hollannin, italian, kreikan, kroaatin, latvian, liettuan, maltan, portugalil, puolan, ranskan, romanian, ruotsin, saksan, slovakian, sloveenin, suomen, tanskan, tšekin, unkarin, viron ja japanin kielellä, ja kukin teksti on yhtä todistusvoimainen. Jos sopimuksen tekstien välillä on eroavaisuuksia, osapuolet antavat asian sekakomitean ratkaistavaksi.

TÄMÄN VAKUUDEKSI tätä varten asianmukaisesti valtuutetut edustajat ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.